

Эсэгэ орооо, эхэ нютагаа эб хамта манжуулан!

БҮРЯДАЙ ҮНЭН

1996
декабриин
27

Үбэлэй дунда
сагаан хулгана
харын
18
гарагай 6
ПЯТНИЦА
№ 249 (19589)
Газетын сөн хөлсэлтэ

1921 оной
декабриин
21-һээ гарана

Бүгэдэ арадай сонин

Мүнөөдэр 15.00 сагта Буряадай гүрэнэй Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ академическэ театр соо
ниноймнай байгуулагдаһаар 75 жэлэй ойн баяр тэмдэглэгдэхэнь.

**АМАРШАЛЫН
СЕЛЕРНАМАНУУ**

Улаан-Үдэ, Каландаришвили, 23. "Буряад үнэн" газетын редакция,
ахамта редактор А.Д. Ангархаевта,
Хүндэтэ Ардан Лонсонович Россиин гүрэнэй хэблэлэй комитет
Россиин эгээн үнэнэй газеттүүдэй нэгэн бодохо "Буряад үнэн"
сонинной коллективны 75 жэлэй ойн баяраар халуунаар
амаршалаа, бүхэ Россиин бөхөн Буряад Республикын сонинной
амгалан байдалай түдэс оромон ябуулжа байһан ажалдатнай
амжалта, найн хайханиие хүсэнэбди.
Россиин Федерациин Хэблэлэй талаар гүрэнэй комитетэй
түрүүлэгшэ И. А. Лаптаев.

Буряад Республика, Улаан-Үдэ, "Буряад
сонинной редакциин коллективтэ
Саха (Яхад) Республикын
рналистнууд болон
графистнуудай зүгһөө сонинойтнай
уулагдаһаар 75 жэлэй ойн баяраар
дунаар амаршалаа, сагай худаһые
им барижа, бата найдамтайгаар
шшаа дабшахыетнай, ходооо
алтатай, элүүр энхэ ябахыетнай
эвэбди. Түрэл республикынгаа, мүн
Россиин Федерациин ажабайдалай
соо ябаты!

"Буряадай үнэнэй" редакциин коллективы,
ушпагшадые газетын ойн баярай найндөрөөр үнэн
зүрхэнһөө амаршалнаб. Буряад арадай үндэһэн хэлсээ,
соёлоо хүгжөөлгэдэ газетын үүргэ сэгнэһигүй эхэ.
Зохёохы амжалта, эдэбхитэй хараа шэглэл, элүүр
энхые, амгалан тайбан оршохые үнэн зүрхэнһөө хүсэн
хүндэлэгшэ.

Россиин Федерациин Гүрэнэй Дүүмын депутат
С.БУДАЖАПОВ.

Буряад Республика, Улаан-Үдэ, Каландаришвили, 23.
"Буряад үнэн" сонинной редакцияда.
Усть-Ордын автономито округой захиргаан, Дүүмэ
журналистнуудые сонинной байгуулагдаһаар 75 жэлэй
оин баяраар халуунаар амаршалаа, ажалдатнай амжалта,
гэр бүлэдэтнай элүүр энхые хүсэнэбди.

Захиргаанай толгойлогшо В.Малеев,
Дүүмын түрүүлэгшэ Л.Хутанов.

Улаан-Үдэ, Каландаришвили, 23. "Буряад үнэнэй" редакцияда.
"Буряад үнэн" сонин бүхы үе сагуудай шанга шалгалта, туршалга нэрэтэй түрэтэйгөөр дабажа
нан гэжэ мэдэнэбди. Тэрэниие ёһотойл арадай сонин гэжэ нэрлэбэл, зүйтэй ха. Буряад арадай
эн соёла, ёһо зашнал хүгжөөлгэдэ газетын оруулан хубита сэгнэгдэһигүй эхэ. Бидэ, Тувын
убликаныска газетын журналистнууд, "Буряад үнэнэй" журналистнуудта амжалта, элүүр энхые,
аргал хүсэнэбди.

Редактор В.Чаадамба.

Улаан-Үдэ, "Буряад үнэн" сонинной редакцияда.
Сонинной байгуулагдаһаар 75 жэлэй ойн баяраар халуунаар
амаршалаа, зохёохы ажалдатнай амжалта, яхад алмаздал адли
бата бэетэй ябахыетнай хүсэнэбди. Шэнэ жэлээр амаршалнабди!
"Саха сирэ" газетын ахамта редактор Василий Кириллин.

"Буряад үнэн" газетын редакциин коллективтэ
"Буряад үнэнэй" байгуулагдаһаар 75 жэлэй ойн баяраар
халуунаар амаршалаа, бүхы хайханиие хүсэнэбди. "Снартак"
бүлгэмэй түрүүһын түрүүлэгшэ, Улаан-Үдэһөө Москва хүрэтэр
аяншалгада зорихон санашадые бэддэһэн тренерүүдэй нэгэн
байһан, финскэ дайнда хабдажа, эрэлхэг габьяа харуулан
манай эсэгэ Николай Сергеев тухай бэһэнхэндэтнай баяртай
байдагбди.

Санкт-Петербург; СЕРГЕЕВТЭНЭЙ бүлэ.

Эсэгэ орон,

Ардан АНГ АРХ АЭВ

Эхэ нютаг.

Эхэ нютаг—түрэн дайда,
Эжын зөөлэн альган,
Алтан хэблэг,
Ашата хүхэнэй хүмбэй—
Анха түрүүһын
Алхам хэгдэһэн бэлэй.
Эхэмнай,
Энэ дайдамнай,
Эхэ Оромнай!
Үлгэн дэлхэй—эхэмнай,
Үндэр тэнгэри—эсэгэмнай...
Эхэ Юурэн ибии,
Эсэгэ Малаан тэнгэримай!
Буха ноён баабаймай,
Будан хатан ибиимай,
Эзэн Богдо Чингис—
Эртэ эхэ түүхэмнай,
Алдар суута Хорин
Арбан нэгэн эсэгэмнай!
Эсэгэ!
Эхэ хүниие
Энхэрэн дүмэн ябаха
Элшэ туяата
Элшэгүй дуран гэжэ бии!
Гэр байшан бодхожо,
Гуламта тулга тодхожо,
Энэ минии нютаг гэжэ,
Эзэлхэн минии түрэ гэжэ,
Хани найзаяа
Халуунаар угтах

Одо шатааха
Эльгэ нимгэншые наа,
Эрэлхэг зоригтой
Эсэгэймнай! гээшэл даа!
Бүрэн хаан, Буурал баабай,
Үндэр баабай, Хан Шаргай!..
Саяан уула, Мүнхэ
Сарьдагнай,
Сэлэнгэ мурэн, Ангара,
Эрхүүмнай,
Зүлхэмнай, Үдэмнай,
Байгал далаймнай, Галуута
нуурнай,
Бархамнай, Алхамнай!..
Хад бурхадүүднай,
Хаашуулнай, хатаднай!
Үндэр эхэ хүшэтэмнай,
Монгол түүрэг удхамнай!
Эртэ саһаа
Эсэгын соло дуудагдаа,
Эхын мүнхэ аша
Эсэгын нэрээр дурдагдаа.
Эхэ эхэ дэлхэй—
Хангай тайга,
Үндэр эхэ ууланууднай,
Үргэн эхэ таланууднай,
Ута эхэ голнууднай,
Далай нуурнууднай,
Дайда нютагууднай,
Эсэгэ эхэ
Хүдэ мүнхэ тэнгэримай,
Арад зомнай,
Айл аймагнай,
Аха дүүмнай,
Гүрэн түрэмнай,
Гурим журамнай,
Зан заншалнай,
Захагүй эхэ түүхэмнай,
Сэдьхэлнэй, зугамнай,
Сэсэн бодолнай—
Эдэ бүгэдэ
Эсэгэ оромнай,
Эхэ нютагнай—
Эб хамта
Мандуулахамнай болтогой!

СЭДЬХЭЛЭЙ ҮГЭ

Хүндэтэ "Буряад үнэн" газетын ажалшадые, ушпагшадые 75
жэлэй ойн баяраар үнэн зүрхэнһөө амаршалнаб. Энэ газетэдэ би
эхэ дуратайб, юундэб гэжэдэ минии зохёохы ажалаа һая эхилжэ
ябахадан, нам тухай бэшэ һэл. Тиигэжэ намайе үргэлсэһэн байна.
Саашадаа ажалдаа урагшатай, омогтой, һанһан хэрэгтнай бүтэжэ
байхань болтогой!

Г.ШОЙДАГБАЕВА,
СССР-эй арадай артист,
ВСКАКИ-гай профессор.

Хүндэтэ манай уншагшад, нютагаархиднай, Та бүгэдэниие энэ баяр ёһололдоо уринабди!

Аурдалга

ИГЭЖЭ ХЭЛЭХЭДЭЭ, наһанай набтархан богонһоо эхилээд, нарийхан зүргөөр дахуулан, найдамтай үргэн харгы замда гаргадаг хүнүүд тухай ханаандаа оруулнаб. Тиймэ хүнүүд имэглал түрэн аха гү, али эсэгэ байдаг ааб даа. Тэдэнэр балшар бага хүүгэдэй хүд дээрээ тогтожо ядан бүдэрхөөс ханахада, гараараа дүнгэн, хойноо дахуулаад, ариун сөбөр харгынь зааж үгэдэг ха юм даа. Тиймэ хадань лэ тэдэнийе займ залуурша гээшэ гэхээр бэшэ аал?! Зүгөөр тэдэнэрһээ уламжалан, саашанхи ажабайдалдам, хэрэг ябуулгадам хэрэгтэй шэглэл олгон, хургаал заабари үгэжэ, дабхар дэмжэлтэ үзүүлэгшэдшье

Түрүүшээр дивизиин, армийн, тийгээд сэрэгэй округой газетэнүүдтэ хуралсал, эрхим сэрэгшэд тухай мэдээлэлүүдые, байн богонихон зураглалуудые бэшэжэ эльгээхэн даа. Тийгэрһээр дайнай урда тээ хургуулин литературна кружогто хабаадаха үедэмни Жамьян багшын үгэнэн зүбшэлэнүүд тухай ухаалдидог, дайнай урда тээ уншаһан Буряадай ахамад нээдүүдэй, уран зохёолшодой номууд тухай ханаандаа оруулдаг бологдоо хэн. Тэдэ бүгэдэ зохёол бэшэхэ зоригоор хүбшэлэн, түрүүшын түлхисэ, жэнхэни жэншэ боложо үгөө гээшэ хэн ха. Тийн олон дахин толгойдоо бисалган, саархан дээрэ гаргажа, заһа заһаһаар, шүлэг гү, али расказ бүгэдэг болоо хэн хаб. Түрүүшынхээ 1944 ондо "Илаата тээшэ" гэжэ шүлэгөө

байхадамни, партийна таһагай литерат хүдэлмэрилэлшэ болгон томилоо хэн. Тийн саан таһагые даагша Даша Лопсановичай, хүтэлбэри хүдэлхэн байнаб. Хэрбээ аба эжынгээ хажуудай байлгахые оролдон дуудаагүй наань, "Буряад үнэн" хүдэлжэл байхадаа магадгүй хэм...

Тэрэ үедэ редакциямнай түлэгтэй түбшэн, найхан зантай аха, эгшэ хүдэ олон хэн. Н. Цыбенович Цыбенов, Радна Жаб Бадмаевич Бил Жамбал Жамбуевич Жамбуев, Шираб Нимб Нимбуев, Галан Данзанович Данзанов, О. Гомбоевна Гомбоева... Мүн үетэн, дүүмэр хүдэ Ба Мунгонов, Иван Очиров, Иван Бальдилов, Цыремпилов, Чимит-Цырен Санжиев гээд лэ тооло. Тэдэ аха хүдэ бидэндэ, залуунуудда, урин паларха ухаа заан ханддаг бэлэй.

Мүн шүлэг бэшэдэг бидэндэ Шираб Нимбуев сэгнэлтэ, ханамжанууд ехэ гүһатай байдаг хэн. Зар газетэдэ оруулхаарт түргэн мүрөөр бэшэхэн шүлэгые уншаад, дутагдалнуудые нь зааж үгэдэг, дахин бэшэхыемнай нөөргөн бусаадаг байһан юм. Энээн анхаралдаа абажа, шэнээр бэшэлгэн болодог хэн. Угһаа, гархан дугаарай шэнжэлэл дээрэ хэнэй мажмар дутагдалтай гэжэ мэдэхэ гээшэ залуу сэтгүүд ехэ хуралсал боложо үгэдэг бэлэй. Тийгэжэ "Суворов турхатын" һүүдээр "Буряад-Монголой үнэн" хүд сагаа наһан соогоо олзуурхажа ябадагби.

Тэрэ саһаа хойно хаанашье хүдэлхэдөө, газетэтэрэ холбоогоо таһаддуулаагүйб. Тэрэ болотор наһанаймни займ залууршан зандаа үлэ "Буряад үнэн" шюурга толилогдон материал саһаа сагта, үсөө үедэ шэнэ бодол түрүүлжэ, һу заабари хубалдажал байдаг, хэрэньшье үбгөрхэгү ба эсэгэдэ адлар ханадагдэг.

Хараад, бодоод үзэхэдэ, үнгэрхэн таһаад жэ "Буряад үнэн" шюурнуудта толилуу материалуудни арбаад "дах" соо суглуулагда. Хэрбээ энэ үе соо толилогдон очерк публицистическэ статьянууд, замй тэмдэглэл расказууд, нэвэрнүүд, шүлэгүүд мэтые тоолоо олохон зуугаад болохо хэбэртэй. Тийхэдэ томо ром ботигой жэн элэхээр хэмжүүртэй ханом. Иймэ ехэ дэмжэлтэнь гүлөө түрэл гэгшыншэ урда бага уялгатай баһанаа мэдэрэнгүй байхан аргагүй. Түрэл газетэтэрэ ходоодоо суглааоди гэхэ байнаб.

Мүнөө үедэнь түрэл газетымнай редакция ажэ олон тоого авторнуудта хамта урма зор хухараагүй. Буряад оройнгоо түүхэ домогые заншалые дээншэ үргэнэн зандаал хүдэлжэ ба Тийн компьютерта орожо, шюур шарай нэргээхэньшэ найнаалтай. Мүнөө үедэ газетын жэлэй ойн баярта бэлдэжэ байхадаа, урда мэтэл шаңараа дээншэүүлжэ, шадабари мэргэжэ найжаруулжа, үдэрһөө үдэртэ газетэеэ чонирхолтой болгохын тула бүгэдөөрөө ором байхадань, урматай даа.

Залуу ажалшадай зали ошоёо арьбадхан, урдын наһатанаа дагажа, эхи табиһан эрмэлзэл хүсэл шэнэ далайсаар үргэдхэн бөөдүүлжэ байхадань баяса лэ. Түрэл хэлээр баяжуулан хүгжөөжэ арналагша, бу арадаа, орон шотагаа түүхэлэн бэшэгшэ "Буряад үнэн" уга найхан занатай, унгарнагүй, зоригтой, хэгэ мүнхэдөө хэблэгдэн байг лэ! Хүндые гаталаг сагаан сэдхэл мандуулжа, арад ариун гэрэл түхөөн толорог лэ!

Арсалан ЖАМБА уран зохёо

ЗАМАЙМНИ ЗАЛУУРШАН

намда байһан гэхэб. Тэдэнэй нэгэниинь "Буряад-Монголой үнэн" (мүнөөнэй "Буряад үнэн") газетын редакци мүн болоно. Тийгээд лэ нийтэдээршэ "замаймни залууршан" гэжэ нэрлэхэ дуран хүрэдэг...

Гэхэ зуура би дала гарааб. Харин "Буряад үнэмнай" намһаа халга аха юм, түрэнэн буряад наһаараа һаа, дүтэрхы байжашье болохобди. Иймэ байхалаарнь, үшөө дайнай һүүлээр "Буряад үнэн" редакция хүдэлхэн тула тэрэниие үнэн зүрхэнһөө найхан сэдхэлээр хүндэлдэгби. "Буряад үнэн" зориулжа бэшэхэн статья, дурдалга ба шүлэгүүднине олон байха.

Тэрэ үедэ энэрхэн дурдалга соогоо уран зохёол ба сэтгүүлшын ажалай талаар абанан аша тухатай дэмжэлтэнүүд тухайдаа тогтожо хоорэхөөс наһанаб. Ушарын гээбэл, таби гаран жэлэй саана хорин наһандаа хүржэ абанан залуу хүдэ үзүүлэгдэн түрүүшын дэмжэлтэнүүд бүришье сэншэй байгаа ха юм даа.

Эсэгэ оройноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түрөөгэй шөрүүн жэлүүд ябажа байгаа. Манай Эхэ оройной уужам, бани дэлгэр дайдаа дугтананан титлеровскэ шунхай фашистуудай дээрлэхүү ехэ хүсэниинь бууража, Улаан Армийн шаңгадоо олгонуудай үргэдэжэ эхилхэн үе хэн.

Тэрэ үедэ үнэншэ совет хүнүүдэй бүхы наһан, хүсэл эрмэлзэл баруун фронтнуудга хандуулагданхай хэн. "Дайсание дары түргэн дараха!" гэнэн уряа хүн бүхэниие дууджа байгаа. Зүгөөр "Дайсание бута сөхилсөхо хүсэлтэйбди. Баруун фронт эльгээгыг" гэжэ гуйхаданнай: "Таанр эндэ хэрэгтэй!" - гэнэн эрид харюу эрдэг бэлэй. Угһадхадэ, зүүн-урдахи хилэ шадар гүшүүрилтэй байһан юм. Гээбэл миллион сэрэгтэй Японой квантун арми манай түрэндэ довтолон орохоор элшөөд, дохёо хүлээжэ, бэлэн байгаа бшуу. Тиймэ гулан хилэһээ 12 модоной зайда байражаһан манай аялгыншье түрүүшын харюу үгэхөөр бэлдэжэ байһан юм.

Тийхэдэ үбэдөө халимдар нимгэн хубсаһатай, заруушын шүлэн хоолтой сэрэгшэд ("Бүхы юмгээ фронтдо!" гэнэн эрхэ байдалда) үдэр бүрийн үсэд шаань бурхадамие тэсэхэ баатай болодог хэн хабди. Гээбэл залуу наһанай зали ошон гээшэлэ байһан лэ ха - үр дээршэй унгарнагүй бэлэй. Сүлөө сагай хоморшье шаань бэлдэхэдэ гээд, заримдаа амаралтын үдэрые гээд, гармаандаа эбхэжэ хөһөн дэбтэрээ дэлгэхэншэ. Тийгэ гэгшэй соо бүридхэн юмгээ бэшэжэ орохон.

"Буряад-Монголой үнэн" газетэдэ эльгээгээ агна хэм. Тийхэдэ тус газетын редактораар элитэ нээг Цыден Галсанов хүдэлжэ байгаа. Уданшьегүй тэрэ шүлэгни толилогдоод, нэгэ хэһэг газетэ адресарни ошоо бэлэй. Ямар ехээр байрааа гээшэбиб! Шүлэгүүдэй ном гаргууланһаа дутуугүй юмгэн болоо хэн. Амаралтын үдэр дивизиимнай буряад хүбүүд ерөжэ, тэрэ гэгшыншэ элжээгээр һонирхон уншаа бэлэй. Тэрэнһээ хойно буряад сэрэгшэд сугларжа, намда ошонон газетэнүүдые уншдаг болоо хэн...

Урма баяраар далижаһан бинше сүлөө сагай олдоходо, гетрадия баряад һуудга болоо агна хэм. Тийгэжэ 1944-1945 онуудай турна соо арбаад расказни, хорьод шүлэгни буряад газетэдэ толилогдоо хэн. "Буряад-Монголой үнэн" шюурнуудга "Хосорһон Ганс тухай", "Була", "Мэргэн бууша" (Герой Ж. Тулаевга зориулгадан), "Походто", "Баярта үдэртүүд", "Батгөрвөг", "Маньжурийн һуни", "Дансадаа иланабди" ба бусад шүлэгүүд; мүн "Ехэ шуналда", "Мүнхын зам", "Гүүдн эйдэргэдэ", "Партизан Романько", "Хүдэлдэггүй уулзага", "Игэ бэншэ", "Иймэ лэ байха хэн" гэнэн расказууд, "Гвардеецүүд" гэнэн очеркни толилогдон юм. Тийн, эдэ зохёолнууд дайнай үрэн буряад литературата дагаханшье һаа, нэмэри болоо гэжэ наһахада, урматай байдаг. Энэрндэ "Буряад-Монголой үнэн" газетын үзүүлхэн дэмжэлтэ ехэ аша үрэтэй байгаа.

Тийгэжэ 1948 ондо "Суворовскэ түрилтэ" гээд сэрэгтэй газетэ хаагдажа, албанһаа табигдахадаа, гэртээшье хүрэнгүй, сэхэ "Үнэндөө" орожо ерээ бэлэйб. Түрэл газетын татаса нимэ хүсэгтэй байһан гээшэ ха. Тийхэдэ редактор байһан Даша Дашанович Лубсанов столонгоо саанаһаа гаража, намайе - залуухан, старшина зэргэтэй хүбүүе - (тэрэ ехынь, багашье зиндаатай хүнүүдые илангүй, адли тоомжотойгоор, хандадаг, ехэ хүндэмүүнэ байһан гээшэ ха (утгаад, гарыемни барин, урдаа һуулгаа агна хэн). Тийхэдэ олон юмэ һонирхон асуугаа, редакциягаа ажал тухай хоороо бэлэй. Удаань урдаһаамни сэхэ хаража, уринаар энэбхилээд:

- Зай, Арсалан! Сутгаа хүдэлжэ болоолди даа. Түрүүн нэгэ һара соо корректорээр хүдэлхэн. Тийгээд хаража үзэхэбди, - гээ бэлэй.

Тэрэ үдэрһөө эхилээд, түрүүн корректорээр, удаань ахалагша корректорээр хүдэлбэб. һара хүдэлөөд

ОШОТОН БАДАРНАН ОЮУН БЭЛИГЭЙНЬ ЭХИН ГУЛАМТА "ҮНЭН" СОНИНЬООМНАЙ

Үнгэрэгшэ 75 жэлэй туршада "Үнэн" сониндомнай олон тоото оюун бэлигтэ уран зохёолшоо хүдэлхэн памтартай. Тэдэнэй хурдан бодол, хурса хэлэн түрэл арадаа гэгээрүүлхэ, соёл болбосоролынь хүгжөөхэ, үгдэлэн түүхэлтэйн, ташилсуулха хэрэгшэ сүм зориулагданхай байгаа. Мүнөө бидэ тэдэнэйнгээ урга малгайгаа абан, дорго дохинобди!

гэхэдэ, тэдэнэр түрэл һониншоо нэмэглэжэ гэжэ шадал зоригээрээ оролдоо бшуу.

- Даша Дамбаев
- Дондог Улзытуев
- Шагдар Баймшинов
- Арсалан Жамбалов
- Галма Бадмаева
- Цырен Галанов
- Цырендулма Дондогов
- Доржо Эрдэев
- Сергей Цырендоржиев
- Алексей Бадаев
- Норзол Очиров
- Булат Жаншинов
- Дугар Дамсаров
- Илья Намсарев
- Элбэк Манзаров
- Ардан Аюгархаев
- Жорж Шубухаев
- Владимир Тулаев

- Шираб-Нимбу Цыденжапов
- Цыдыл Цырендоржиев
- Даша-Дымбрыл Дугаров
- Михаил Батомин
- Галина Раднаева
- Батожаргал Гармажапов
- Галина Базаржапова
- Надежда Шагдурова
- ба бусад болоно.

- Рабдан Цыбыков
- Бата Цырендыков
- Санжа Балзаракцев
- Владимир Жалсанов
- Бальжинима Намдаков
- Будажан Машкин
- Цырен Дангаров
- Цыренцаши Будаев
- Дамнин Ошоров
- Дамшима Хобраков
- Андрей Мангадуинов
- Гешиадий Ринчино
- Климент Жамьянов
- Николай Намсариев
- Солбон Аюшев
- Цыремшил Доржиев
- Доржо Дамбаев
- Батор Батоев
- Бальжинима Юндун
- Болоо Бальжинимов
- Бера Токтохоева
- Байрма Дамбаринчинова
- Ханджааб Дамшилова
- Дондог Бальжинимов
- Лопсой Гергенев
- Баяр Балданов
- ба бусад болоно.

СЭДЬХЭЛЭ ҮГЭ

Энэ бэрхэтэй хатуу та манай һонирхон үндэс, этигэдэг газетэ абадэ гээбэл, бултанайм хүнхэр болоһон "Буряад үнэн" байнал даа. Урда дахи номеройнь гараа үдэр бүри хүлээжэ бэлдэжэ, эхинһээни һүүд хүдэ тэр уншадаг гээшэбди. Тийгээд лэ түүхэтэ, баяраар түрэл болоо газетыемнай гарга байдаг ажалшадые бинше халуунаар амгалан шалха зуураа, ганц хүниие һонирхууд бэшэ, харин зоноо хуулха, хүгжөөхэ хэрэгтэй. Бэрхэшээнүүд бүдэрэнгүй, үдэр бүр өөдөлжэ ябагты гээшэ үрэхэ байнаб.

Ц-Д. ДОНДОКОВ Буряад Республикын арадай

МАНАЙ РЕДАКТОРНУУД

Рижап Дамдинов
(1941-1942 онууд)

Цыден Галсанов
(1943-1946 онууд)

Цырендоржи Дамдинжанов
(1946-1947 онууд)

Аши Лубсанов
(1947-1950 онууд)

Бадарма Очиров
(1950-1952 онууд)

Бальжинима Цыжипов
(1952-1954 онууд)

ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГЫН АГУУЕХЭ ДАЙНДА ХАБААДАНАН СОНИНОЙМНАЙ ЖУРНАЛИСТНУУД

Н. Ц. Цыбенков.

- Н. Ц. Цыбенков
- А. Ц. Цыбенков
- Ц. Д. Данзанов
- Ц. Д. Ц. Дугаров
- Б. Б. Дашиев
- М. Н. Нимаев
- А. А. Мангаев
- Ф. Ф. Сорочкин
- Ц. Ц. Субанов
- Ц. А. Сайжиев
- Ц. Д. Б. Будаев
- Б. Б. Батуев
- С. Б. Очиров
- О. Б. Цыжиков
- М. Ж. Ц. Гармаев
- Б. Х. Хоршинжабон
- Б. А. Дугаров
- А. Ц. Ц. Дансарунов
- С. Ц. Цыдыпов
- Ц. Дамбиев
- А. Р. Батожобай
- Ц. Цыжиков
- Ж. Жамбуев
- А. М. Цыренов
- С. Дансарунов
- П. Я. Мелентьев
- Ц. Ц. Митыпов
- Ц. Ц. Цыбудеев
- Ц. Б. Бальжинимаев
- Б. Ц. Цыренов

Г. Д. Данзанов.

БААГАРАЙ ҮХЭЛЭЭР УНААГА ЭРЭЛХЭГ МАНАЙ СЭРЭГШЭДЭЙ ДУРАСХААЛ МҮНХЭ

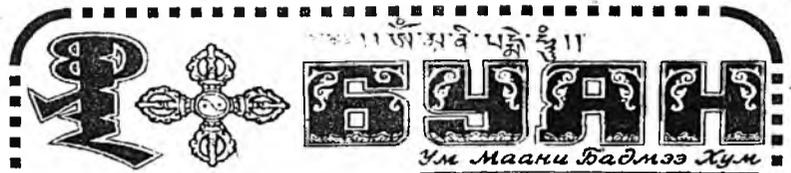
Дансарунов Даб-Цырен

Дугаров Балдан

Хоршинжабон Баяр

ГЭГЭЭН БАГШЫН ҮРШӨӨЛТЭЙ "БУЯАН" ХУУДАНАН

Эб найрамдалай Нобелиин шагнал лауреат, Гэгээн хотогто арбан дүрбэдүгээр Далай-лама Данзан-Жамса манай сониной оройн шэмэг, олонингэ уншагдаймнай нангин шүтөөн мүн. Гэхээр гадна Далай багша манай газартаа толилогдогто авторнуудай дунда тон эдэбхитэйнь болоно ёһотой.

Бүри 1980-яад онуудай эсэстэ хубилган шэнэдхэлгын эршээр абажа байһан үедэ газетимнай соёлой таһагье даагша Цырендуама Цыреновна Дондогой "Сэдьхэлэй мэламы нэгжэ тухай" Далай ламын айладхалыг оршуулжа гаргаһан байна.

1991 оной июль нарада Россия буддын шажанай хуулига болгогдоһоор 250 жэлэй ойтой данарамдуулан, Далай-лама Буряад орондо залараа хэн. Гурбан үдэрэй туршада Ивалгын дасанда Арьяа-Баалын ваан табихадаа, ариун гэгээн багшамнай иигэжэ айладаһан юм.

"Таанад, хүзэгтэн, өөһэдэн газетэтэй болохо ёһотойг. Тэрээн соогоо Бурхан багшын номые зондо тайлбарилан ойлгуулха байгаат".

Энэ айладхалынь манай редакци хүндэтгэйгөөр хүлээн абажа, Россия Буддын шажанганай Түб захиргаанай гаргажа байһанаа, мүнгэний дутаадаһангаа хаатадаа оройн "Буян" хууданыг өөһэдэнгөө сониндо залаа бэлэй.

Тэрэл удаа, 1991 оной июлиинг 17-до, манай сонинной корреспондент Н.Бадмаринчинов Ивалгын дасанда Далай-ламыг бараалхаж, хоорэдхэдоо, Арьяа-Баалын ваанай үедэ айладаһан нургаалынь буулгажа, сониндоо толилохо зүбшөөл эрихэдэнь, Гэгээн багша найшаал, соёрхоолоо мэдүүдэн байна. Дурсадагша хөөрөлдөөн 1991 оной июлиинг 21-дэ "Зобохон зондо туһалха уялгатайб" гэһэн гаршагтайгаар, Далай-ламын дүрэгтэйгөөр толилогдоо хэн.

Нэгэ жэл үнгэрөөд, Далай багшын дахин морилһон үдэр, 1992 оной сентябриин 22-го "Буянай" түрүүшын хуудан гаржа, Далай-ламын Арьяа-Баалын ваанай үедэ айладаһан нургаалэндэ толилогдоһон байна.

Буянай хэргэ гэхээр өөһөнөө дэмбэрэлтэй. Мүнөө "Буян" хууданманай бүрэлдэ оройн, хүзэгтэнэй дунда үргэнөөр мэдэжэ болгохтой. Дахин хэмэ багшын айладхалууд эндэ байд гээд эдэ гарадаг.

Далай-ламын шажанай туслоолыгэ Джампа-Тиндэйн айладхалууд 1993 оной намарһаа "Буян" хуудандаа нара бүри гаржа үргэлжэ мөөр саашадаһанье гаргажа байһань лабай.

"ОРОДШЬЕ НАА, "ҮНЭНДЭ" ДУРАТАЙБ"

Би ород яһанай байбанье, танай "Үнэн" сониндоор ходо һонирхожо, анхаржа байдагби. Иймэ һонирхолдо анха түрүүн юун нүлөөлөөб, тухиса боложо үгөөб гэжэ тобинохоноор тайлбарилха хүсэлтэйб. 1985 оной апрелиин 9-дэ "Буряад үнэн" "Спартак" 50 жэл" гэһэн статья соо миний эсэгэ тухай бэшэһэн юм. Николай Сергеев (эсэгэмий) "Спартак" бүлгэмэй соведэй түрүүшын түрүүлэгшэ, эрхим бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ яһан гэжэ бэшэхэһээ гадна, финскэ дайнда хабаадажа, эрэлхэг габыа харуулан тухайнь тэмдэглээ хэн. Тиэхэдэ республикын нэгэһые хэблээ энэ дайн тухай дурдаггүй байгаа. Ехэл һонихэлтэй, эсээн ухаатай, холуур бодолтой, оорын онсо хараа шугамтай, ёһотойл интернациональна газетэ гэжэ танай хэблэлыг хүндэлдэгби. Ленинград хотодо ажаһуудаг дүү хүбүүмин (тэрэ ехэ эрдэмтэй, нэрэ зэргэтэй хүн болонхой) "Үнэндэ" дуратай, тэрэниие хүндэлдэг юм.

Нүүлэй үедэ "Буряад үнэн" газар тухэлөөрөө хубилаа, мүнөө үеын эриэтэнүүдтэ тааралдажа, зохидоор харагдага болоо. Гансал ямар ажалаалта хэлтэйб гэхэдэ, киоскнуудта үсөөнөөр оруулагдадаг хэбэртэй.

"Буряад үнэн" коллективте 75 жэлэйн ойн баяраар гэр бүлынгөө зүгһөө халуунаар амаршаалад, ямарһые сагта урма зоригтой, түгэс амжалтатай ажалаһынь хүсэнб.

А. СЕРГЕЕВА,
багшын ажалай ветеран.

ХОДОДОО ТОЛОРОН БАЙГЫШ, "ҮНЭМНАЙ"!

Үндэһэн буряад хэблэлэйнгэ 75 жэлэй оие тэмдэглэжэ байхадаа, бидэ, багшанар, үгээ ехэ баяргайбди. "Буряад үнэн" манай үнэн нүхэрнай, үдэр бүримнай ажалай туһалагша мүн. Буряад хэлэй багшанарай ажалда тэрэ сэргэншэгүй ехэ туһа хүргэдэг гэжэ мэдэжэ. Үндэһэн соёл, арадай аман зохёол, түрэл арадаймнай, түрэлхи хэлэймнай түүхэ, экономика, политика, улас түрын ажалайдал - эдэ бүгэдэ "Буряад үнэн" үдэр бүримн темэ болоно гээһэн даа.

Бага наһандаа түрэл сонингоёо ханилаар, мүнөө болотор үнэн нүхэд зандаабди.

Хэлэ бэлэгтэй хэблэлүүдтэ хэрлэхэдэ, тааруу зураглал, статья, мэдээлэлүүдье "Үнэн" соо ходо олохон.

Үнэнэй гарадагшыг, нэгэһые бүхэ тухай хуудануудынь һонирхожо уншадагби.

Түүнэ арадаһаа аша туһада түүдэ нангин носожо, үеэ эсэбэрэйнгэ нангин захяа нарынгар сахиха, олон удаан жэлүүдтэ толорон байһан даа, "Буряад үнэн"!

Ж. ЖАМБУЕВА,
Буряадай республиканскэ үндэһэтэнэй 1-дхи лицей-интернадай буряад хэлэй ба литературын багша, Буряад Республикын габыата багша.

МАНАЙ РЕДАКТОРНУУД

Даши Лобсанов
(1954-1957 онууд)

Цыден Цибудеев
(1958-1963,
1967-1976 онууд)

Цырен Очиров
(1963-1967 онууд)

Ревомир Гармаев
(1976-1990 онууд)

Цыдып
Цырендоржиев
(1990-1995 онууд)

Ардан Ангархаев
(1996 онноо)

АЖАЛАЙ ВЕТЕРАНУУД

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөө ажахын таагыг даагша Долгор Жугдурова корреспондент Дондог Цыренжановтай хоорэлдэжэ байна. 1957 он.

"Буряад үнэндэ" үни удаан саг соо корректорээр ажаллахан Н.Ц.Цыренова.

ЭРДЭМ УХААНАЙ ЭХИН ДЭЭЖЭ
ЭРШЭТЭЙГЭЭР СҮҮРЯАТААЛ "ҮНЭН" СОО

ЭРДЭМЭЙ ДОКТОРНУУД

- Б. Б. Батуев
- Ц.-Д. Б. Будаев
- Д. Д. Лубсанов
- Д. Д. Ошоров
- Б. С. Санжиев
- Г. А. Санжиев
- Ш.-Н. Р. Цыденжапов
- Л. Д. Шагдаров
- Б. Ш. Шатонов

ЭРДЭМЭЙ КАНДИДАД

- Б. Б. Бадараев
- С. Ш. Бадмаев
- Б. Ц. Дондуков
- С. Б. Очиров
- Ц. О. Очиров
- А. Б. Шагдуров

ТОМИ

Жараад онуудай эхээр "Буряад үнэн" "Правда Бурятии" хоёрой нийдүүлэгдээд, хамтын редакциятай болоод байхада, буряад газетэднь "Шэхэнэй нэмэг, нодонхой хужар" ородтонь "Субботний сонёк" гэһэн тусхай хууданууд бии болгогдоһон байгаа. 1967 ондо "Буряад үнэнэй" дахин бээр даһан газетэ боложо тодорходо, гарагай долоонхой хуудананда "Толи" гэжэ нэрэ олгогдоһон юм. Тэрэ гэрээр 1290 дахин "Толи" гаража, сэдхэл бодод сээрлэхэ, эдир үетэһинье хүмүүжүүлэхэ, ажабайдалай бодог-солдог усадхаха хэрэгтэ дундууса оролсон хамаарһан байха. Энэ хуудананай нэрэ хадга ажабайдалда ушардаг байһинье,

мууһые юумэнүүдые то гэрэлээрээ туйатуу элэрүүлжэ, уншагшадта үзүүлэхэ, харуулаха гэһ ухатай байгаа юм. "Толи" хуудананай т статья-материалые хадаһа гэрбди. Тийхэдэ 1967 онд хойшо 1290 "хадаһан" хууданые нэмэгдэһон боло. Сэдхэл бодолой хүмүүжэ хабаатай зүйнүүдтэ гад ямар олон хүн - түрүү ажалч уран бүтээлшэд, суута хуб басгад тухай хооронһон очоо зураглалнууд, уг гарбал тух материалууд гараа гэһи. Хэды олон шүүлэг, дуун, хош зугаанууд, таабаринуу онһон үгэнүүд "Арадай ам зохсолой аодарһаа" гэһ нэмэлтэ гарнаг доро үгтэ гэрнэб - тооложо барнаг

СЭДЬХЭЛЭЙ ҮГЭ

Би үзэг мэдэдэг болоһонһоо хойшо табиад жэлдэ "Буряад үнэн" газетын уншагша ябанаб. Түрэл хэлэн дээрээ гарадаг газетэмнай элүүрье хамгаалаг асуудалнуудаар олон статьянуудые толилдог гээд мэдээжэ. "Буряад үнэн" газетые түрэнэн үдэрөөрнь халууна амаршалаад, саашадаа үшөө һонирхолтой, олон уншагшадта болрхыень хүсрэнэб.

Е. Цыбиков

Е. ЦЫБИКОВ
России Федерациян, Буряад Республика
габьяата врач, республиканска больниц
хирургическа отделение даагш
медицинын эрдэмэй кандидат

1971 онһоо 1996 он болотор "Буряад үнэн" сонинд таһалгараагүй хүдэлжэ гараһан эдэбхитэй бэрхэ журналист Б.-М. Ж. Жигжитов.

Буряадай Журналистинуудай холбооной Ярослав Гашегай нэрэмжэтэ шангай лауреадууд:
Мижит-Цырен НАМЖИЛОВ
Георгий ДАШАБЫЛОВ
Цырендулма ДОНДОГОЙ
Булат ЖАНЧИПОВ
Долгор ЖУГДУРОВА
Вера ТОКТОХОЕВА
Владимир ЖИГЖИТОВ
Галина ДАШЕЕВА

Сониндо 1962 онһоо мүнөө хүрэтэр фотокорреспондентээр ажаллажа байһан С.Ц. Балдуев.

Бэшгүүдэй таагыг даагша Ц.С. Субанов, Е.Д. Раднаева.

"Буряад үнэнэй" 75 жэлэй ой

ҮНДЭНЭН СОНИН-МИНИИ БАГША

гээ, конверт үгэбэ.

Уран зохиолшо концерт абаад, иигэжэ хэлэбэ:
—Зай, хубаад, тание бараниетнай "Сэлэнгэ" ресторанда урина!

—Хүндэтэ Чимит Цыдендамбаевич, ажалай үдэр ресторанда ошохо аргагүйди,—гээ редактор.

Уран зохиолшо хууриһаа зүгдэ хадхууһанда гүйжэ бодоод, тэрэ конвертынь стол дээрһэ "яе" гэтэр шэдэжрхөөд, үүдэн тээшэ гэххэлэбэ.

Редакторнай тэрэниие үүдэндэ зогсоогоод:

—Хүндэтэ, хүндэтэ Чимит Цыдендамбаевич, сүлөөтэй хэдэн хүн тангай ресторанда ошоодохо,—гэхэдэнь, баяр хүргөөд, хэдэн хүнтэй "Сэлэнгэ" ошохо, тэрэ шангаа "угааһан" юм.

Нэгэтэ урихан хабарай намдуу дулаахан үдэр ехэ сүлөөгүй бэшэжэ хуухадам, гэгээрэлэй министр С.Г.Дугаров хонходожо, дуудаба. Тэндэ ошоходомни, буряад хургуулида түрэлхи хэлэ зааха методикын асуудалнуудаар минии бэшэһэн статьянуудые угаа һонирхон уншадаг тухайгаа мэдүүлэжэ, буряад хэлэнэй мэргэжэлтэ манда хэрэгтэй болоод байна гэжэ хэлэжэ, ахалагша инструкторээр хүдэлхыемни дурадхаба.

Тэндэ ажаллажа эхилээд байхадомни, нэгэдэхи класста үзэгдэхэ "Түрэлхи хэлэн" ном зохиолын конкурс соносхогдоһон юм. Тэрэниид хабаадалсаба. Номни конкурсын шанда хүртэжэ, 1966 ондо хэблэгдээд, эгсэ 30 жэлэй туршада, мүнөө бологтор буряад хургуулинуудта үзэгдһөөр. Түрүүшнхөө тиимэ шанда хүртэжэ, ном хэблүүлхэмни "Буряад үнэнэй" тогсон соо "бусалжа", журналистын мэргэжэлдэ хураһан ушартай нягта холбоотой гэжэ һанадагшье, хэлэдэгшье хэм.

Соном Цыдендамбаевич Дугаровой хүтэлбэри дотор бүхы буряад хургуулинуудта түрэлхи хэлэ заахыга тиимэ ехэ анхарал хандуулагдадаг байһан. хургуули бүхэндэ литературын кабинетүүд эмхидхэгдэһэн, тэндэнь элдэб кружогууд хүүдэлдэг, һонирхолтой уулзалганууд болодог һэн. Үнөө тиихэдэ 5-6-дахи классуудта бүхы предметүүд буряад хэлэн дээрэ үзэгдэжэ байгаа.

Үндэһэн яһатанай эрдэм һуралсалдай институтдай Буряад таһагта ажаллажа байхадомни, партиин Буряадай обкомой захиралтаар буряад хургуулинууд ород хургуулиин һуралсалдай түсбэтэ оруулагдажа, буряад хэлэн зарим хургуулинуудта үзэгдэхөө болиһон юм. Ушар тиимэһээ бүхы предметүүд буряад хургуулинуудта 1-дэхи класһаа эхилэжэ, бүхы классуудта ород хэлэн дээрэ үзэгдэжэ эхилһэн байгаа. Энээн турша зарим эрдэмтэд бүхы хургуулинуудта буряад хэлэн үзэгдэхөө болиһон юм гэжэ хэлэжэ гү, али бэшэдэг болоһонхой. Иигэжэ бэшэхэнь тон буруу, ямаршье үндэһэнгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юүдэһэ гэхэдэ, үнэн дээрэ Түхэнэй, Ярууны, Хорин, Хурамханай, Сэлэнгын аймагуудай зарим хургуулинуудта буряад хэлэн үзэгдэхөө болиһон байгаа.

Иймэ байдалай тохёолдоод байхада, "Яруунадамнай ямар байна?" гэхэн статья "Буряад үнэнэд" толилоо хэм. Тэрэмни хаа яанайг дэмжэгдээд, олон эрдэмтэд, багшанар, түрэлхид, уншагшад һанамжануудаа бэшэжэ, тэдэниид дурадхалнууд "Үнэнэд" хэблэгдэжэ бүридхэгдөөд, партиин Буряадай обкомдо үгтэһэн юм. Уданшьегүй тус асуудал республика дотор хаана яанайг үргэнөөр хэлсэгдэжэ, түрэлхи хэлэ заагыг бүхы хургуулинуудта һэрэгдэжэ, һайжаруулаха, һуралсалдай предметүүдые эхин шатын классуудта түрэлхи хэлэн дээрэнь зааха гэхэн тогтоол КПСС-эй Буряадай обком гаргаһан түүхэтэй.

Тиимэһээ түрэлхи хэлэһэйгээ хашагдажа, хаягдажа байхада, "Буряад үнэнэй" арадынгаа хэлэе аархын тула тон ехэ оролдогто гаргаһан, мүнөөшье оролдоһоор ха юм.

Байгша оной зун Улаан-Баатарта педагогикын эрдэм ухаанай докторой диссертаци хамгаалхадомни, "Буряад үнэнэд" толилогдоһон хэдэн олон статьянуудин (диссертацийн темэдэ хабаатай) нэрлэгдэһэн юм. Ушар тиимэһээ "Буряад үнэниие" багшамни гэжэ тоолодог олохон хүнүүдэй нэгэн болоно бшууб!

А. ОШОРОВ,

Буряад Республикын ба Россин Федерацийн габьяата багша.

ҮНГЭТЭ БОЛОГ ЛЭ "ҮНЭМНАЙ!"

"Буряад үнэнэй" 75 жэлэй ой баярай урда тээхэнэ хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат, Буряадай гүрэнэй университетэй буряад хэлэ бэшэгэй кафедрин доцентын уялгануудые дүүргэгшэ СЭСЭГ ГЫДЫКОВНА ОСОРОВАТай манай корреспондент уулзажа, газетэ тухай һанамжануудаа хубаалдахыень гуйба. С.Г.Осорова иигэжэ хэлэһэн байна:

—"Буряад үнэн" һониноо би ходо хүдэжэ уншадаг би. Нүүлэй үедэ тэрэ ехэ һонирхолтой болоһонхой. Республиканска ондоо газетэнуудые абахаяанье болиһонхой—хамаг хэрэгтэй мэдээһэнүүдые "Үнэндоо" уншадаг би.

Бүхы тусхай хуудануудынь намда һайшаагдадаг.

Минии һанахада, оюутад, мүн бүхы залуушуулысье буряад газетэе ехэ үсөөнөөр уншадаг. Тэдэниие "Үнэндоо" сэг үргэжэ уншажа байгыт гэжэ уриааха байһон.

Элдэб һонирхолтой, хомор мэргэжэлтэй хүнүүд тухай үе-үе болоод лэ һанахада бэшэ, сэг үргэжэ бэшэжэ байгаа һаа, "Буряад үнэн" бүришье һонирхолтой болохо һэн. Тиихэдэ залуу буряад хургыне хүмүүжүүлэхэ талаар хүдэлмэри гүнзгүрүүлжэ, һонирхолтой статья, очерк, зураглалнуудые бүри олоор гаргаа һаань, һайн байһаа. Тэдэһэдэ зориулажа, арадай сэтгэн мэргэн заншалуудые һонирхолтой, нэһэ мянгаар бэшэдэг болохо бэлэ гэжэ найданаб.

"Үнэндоо" 75 жэлэһэй ойгоор амаршалаад, олон уншагшадтай боложо, арад зондоо ходо хүндэтэй, ажаадаа урагшатай байхыень хүсэнбэ, һаян сагта "Буряад үнэнэй" үнгэтэ болохо аабза гэжэ һанаанаб.

Түрлэ сонинийнгоо улам хүгжэхын тула бидэ уншагшад дэмбэрэлтэ хэрэгшын дэмжэлсэхэ ёһотойбди.

Б.БАЛДАНОВ бэшэжэ абаба.

ГАЗЕТЭДЭ "АМИ" ОРУУЛДАГ АЛБАН

Журналистнууд, үргэн олон бэшээшэд хүлисүүжэг. Тиишэнь, һайн тоо, баримтануудтай статья, уран хан найруулга саарһан дээрэ бэшээд сониндо айлдуулаагүй һаатнай, энэтнай гар бэшэг болоод, энтэнай столыг хугалга соо үлэхэ, үргэн олон шалтагшадта хүрэгшэ шадахагүй болоно. Иигэжэ нарысье газетэ тусгаар типографида барлан тагдана гэшэ.

Энэ ушарһаа типографийн хүсэл оролдоглогүйгөөр нарысье хэблэл, илангаяа газетэ "ами" орожо шадахагүйнь мэдээжэ...

Манай "Буряад үнэн" сонин 75 жэлэй хугасаа соо Ленинэй сын 35-дахи гэрэгшэ хуушан типографида барлагдажа тагддаг байһан. Энэ ушар хын хуудананда орон-Компьютераар тагддаг

шоурнууд тушаагдадаг юм һэн. Би оршуулагшаар хүдэлгэһе һаа, 1959 онһоо үдэһын һүниин ажаалда дурадхаданан байһааб. Тиихэдэ ходо типографитай холбоотой һэм. Нүүлэһын сигнальна шоур уншажа байхада, элдэбушарынь болодог һэн, үзэгшэ алдуу али нэгэ баригдаха, үгынысье һаа стереотипер полюсагаа матрицироваха гэжэ байгараа алдаа, һүниин 3 час болотор адхарһанан гранкануудаа

Гүрэй солдон

Залуу үетэнэй ажабайдал, ажал хэрэг, һуралсал "Гүрэй солдондоо" бүри үргэнөөр, гүнзэгыгөөр харуула зорилготойбди. 1997 оной түрүүшын хахадта хэблэгдэхэ зүйлнүүд соомнай хүдөөгшэ залуушуудай байдал тухай хөөрһэн материалнууд үсөөн бэшэ байха. Мүн ниислэл хотын дээдэ хургуулинуудта эрхимээр һуража, нэрэтэ стипендидэ хүртэһэн хүүбүүд, басагад тухай зураглал хөөрхөөбди. Мүнөө үеын залуу үетэнэй һонирхол татадаг номууд, дуу, хүгжэм, моодо, шог зугаа болон бусаднысье зүйлнүүд "Гүрэй солдон" хууданандамнай гаражал байха гээд мэдээсө.

суглуулжа, дахин хабсаргаханые ушар гараһан. Оролдожо энэ үедэ хүдэлһэн хүдэлмэришэ үхэдөө дурсаагүйдэ аргагүй. Ямар бэрхэ ажалла бүхэриг, хүдэр шамбай бэтэй хүүбүүд һэм бэ. Стереотипер Борис Филипович Орлов, Владимир Михайлович Бардымов (Усть-Ордаһаа гарбалтай), Денис Сукнев (медулицында һуража байһаад хүдэлдэг һэн). Бэһүүрэй аймоһаа уг гарбалтай наладчик Николай Гербасовы дурдангүй гарахын аргагүй, гартта айхаабтар дүйтэй, ямаршье машина заһажа шадаха.

Харин мүнөө ажалнай нилээд хүнгэн болоо. Зүгөөр мүнэһэнэй дугалданан ушарһаа шийдхэгдээгүй асуудалнууд яһала дайралдана... Хэблэгдэ бэлэн болоһон пленкоёе алыгтан дээрэ гэхээр бөөмэйлжэ, үнөөхилтинография абаашажа үгтэди даа. Эгээ түрүүлэн монтажна цехэй басагад Бальжима Тыхеевна Эрдэниева (Новосибирскэ полиграфуцилицы дүүргэнхэй, Баргажанһаа уг гарбалтай), Вера Парасева (Агын басагай) мааняда хүдээн абадаг. Эдэ басагад асарһан пленкые тэгшэ наринаар хабсарган нийлүүлжэ, тусхай томо пленко дээрэ няна, удаан копировадница, ажалай ветеран Нина Григорьевна Миклухада дамжуула... Энэ хүнэймнай хүдэлгэдэг түхээрэлгэ—бүхэһэн фотолаборатори гээ һаа, алдуу болохогүй... Офсетнэ машинада дүй дүршэлтэй, дээгүүр разрядтай хүүбүүд—Владимир Юрьевич Бурдуковский, Андрей Евгеньевич Ковалевский гэгшэд хүдэлдэг, одоошье эдэһэр газетэдэмнай "ами" оруулна гэшэ. Бүхыдөө энэ офсетнэ участотта 16 хүн мүнөө үедэ хүдэлнэ. Цехэй дарга—ахалагшан мастер Любовь Дабаевна Бадоржиевагай эмхидхэхы, хүтэлбэрилхы шадабарыһаа ажалай бүтээсэ ехэ дулдыдадаг. Манай ёһотойл гүналагшад—типографийн ажаланд тухай богонөөр хэлэхэдэ иимэд даа. М. ДАШИНИМАЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: барлагша Бальжима Эрдэниева; приемщица Елена Федотова.

С.БАЛДУЕВАЙ фото.

30, ПОНЕДЕЛЬНИК

КАНАЛ "ОРТ"

- 07.00 Телеутро.
10.00 Новости.
10.15 "Новая жертва".
11.10 Что? Где? Когда?
12.15 Ералаш.
12.25 Угадай мелодию.
13.00 Новости.
13.10 ГТРК "Мир".
14.00 Комедия "Игрушка".
15.40 Песни Анастолы Новикова.
16.00 Новости.
16.20 "Космические спасатели лейтенанта Марша".
16.45 Марафон-15.
17.00 Звездный час.
17.40 "Карин и ее собака".
18.05 Джэм.
18.30 Вокруг света.
19.00 Новости.
19.20 "Новая жертва".
20.20 Час пик.
20.45 Угадай мелодию.
21.15 Джентльмен-шоу
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.45 X/ф "Карнавальная ночь".
00.20 "Багз - это шоу".
01.20 Новости.
01.40 Футбольное обозрение.
02.10 Звезды мировой эстрады в Москве.

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 08.00 Утренний экспресс.
08.25 По дороге на работу.
08.35 Мультфильм.
09.00 Вести.
09.25 Утренний экспресс-2.
09.50 Ретро-шлягер.
10.20 Дорогая редакция.
10.45 Футбол без границ.
11.15 Товары - почтой.
11.20 X/ф "Зов предков" (США, Италия).
13.00 Вести.
13.20 Мультфильм.
13.40 Новогодняя небылица про Маню с Дуней.
14.10 Деловая Россия.
14.40 Иванов, Петров, Сидоров.
15.20 Сам себе режиссер.
15.55 Магазин недвижимости.
16.00 Вести.
16.20 Виниловые джунгли.
16.45 За околицей.
17.00 Лукоморье.
17.25 Детские новости.
17.40 Блокнот.

БУРЯТСКОЕ ТВ

- 17.50 Мультфильм.
18.10 Эвенкийская программа.
18.40 Байгал.
18.50 "Ракурс" представляет новогоднюю программу "Со звездами".
19.50 Поговорим. Народный поэт Бурятии Дамба Жалсараев.
20.35 Байкал.
20.50 Курьер.

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 21.00 Вести.
21.25 Особо важные персоны.
21.45 Детектив по понедельникам "На острие ножа".
23.45 На коне.
00.10 Кто во что горазд.
00.20 На спи и смотри.
00.50 Товары - почтой.
01.00 Вести.
01.30 Музыка всех поколений.

"АРИГ УС"

- 13.00 Мультсериал "Головокружительные приключения Билла и Теда".
16.30 Нон-стоп лист.
16.35 Сериал "Готовы или нет?", 19с.
17.05 Аптека.
17.15 Христианская программа "Благая весть".
17.45 Открытия недели.
18.15 Любимые мультки "Трое из Простоквашино".
18.35 Телесериал "Гваделупе" (Испания).
19.20 Музыкальный подарок.
20.00 Спорт недели.
20.30 Телесериал "Новая волна" (Бразилия).
21.15 Нон-стоп лист.
21.20 Восточный экспресс.
21.35 Аналитическая программа "Обозреватель".
22.10 Комедия "Окно в Париж".
00.25 Дорожный патруль.

"ТИВИКОМ"

- 10.00 Анонс.
10.30 Сериал.
11.00 Сегодня.
15.00 Карло Делле Пьяне в фильме "Подарок Рождеству" (Италия).
16.45 Доктор Угол.
17.00 Сегодня.
18.00 Кинотеатр юного зрителя. "Голубое дерево".
18.50 Телегазета.

- 19.00 Сегодня (Новости НТВ).
19.15 Анонс. Муз. поздравления.
20.00 Сериал "Госпожа следователь".
20.45 Телемагазин.
21.00 Итоги.
22.30 Наше новое кино: "Жених из Майами".
24.00 Сегодня.
00.35 Музыкальный фестиваль "Поколение-96".

"ОТВ"

- 6.30 Теледом. Реклама.
7.20 Суурьян.
7.30 "Амта".
18.00 М/ф "Золотая антилопа".
18.30 Эрмитаж.
19.00 Д/ф "Возвращенцы".
19.30 Клип-презент.
20.00 Двадцать ноль-ноль.
20.20 Реклама.
20.25 Наедине со всеми (прямой эфир).

"З КАНАЛ"

- 21.00 Мультфильм.
21.20 Курьер.
21.30 Худ. фильм.

31, ВТОРНИК

КАНАЛ "ОРТ"

- 07.00 Телеутро.
10.00 Новости.
10.15 Ералаш.
10.40 Фильм-сказка "Золотая антилопа".
12.00 Сказки.
12.35 Мультфильм.
13.00 Новости.
13.10 ГТРК "Мир".
14.00 Новогодние мультфильмы.
14.40 Комедия "Чародеи", 1 с.
16.00 Новости.
16.20 "Чародеи", 2 с.
17.45 Кабачок "13 стульев" (новогодний выпуск 1969 г.).
19.05 Комедия "Ирония судьбы или С легким паром", 1 с.
21.00 Время.
21.45 Новогодние подарки.
21.50 Герои "Ирония судьбы" на поле чудес.
23.10 "Ирония судьбы или С легким паром", 2 с.
00.50 С Новым 1997-м годом!
01.00 Старые песни о главном-2.
02.55 Лучшие из лучших в новогоднюю ночь на 1-м канале.
04.45 Комедия "Приключения мистера Питкина в больнице".
06.25 Лучшие из лучших в новогоднюю ночь на 1-м канале (до 11.00).

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 08.00 Утренний экспресс.
08.55 Мультфильм.
09.00 Вести.
09.25 Ретро-шлягер.
09.50 Дорогая редакция.
10.15 Мультфильм.
10.25 Любимые комедии: х/ф "Веселые ребята".
12.00 Мультфильмы.
13.00 Вести.
13.20 К 25-летию концертного зала "Россия".
14.30 Мультфильм.
15.00 Поздравления популярных зарубежных исполнителей.
16.00 Вести.

БУРЯТСКОЕ ТВ

- 16.20 Шэнэ жэлээр, нютагаархид!
17.25 Кинозарисовка "Зима".
17.35 Новогодняя программа "В кругу друзей".
18.35 Курьер.

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 19.05 Мультфильм.
19.15 Особо важные персоны.
19.35 X/ф "Тот самый Мюнхгаузен", 1 с.
21.00 Вести.
21.20 "Тот самый Мюнхгаузен", 2 с.

БУРЯТСКОЕ ТВ

- 22.30 Новогоднее поздравление президента Республики Бурятия Л.В. Потапова.
22.45 Премьера РТР: "Карнавальная ночь-2".
00.50 С Новым 1997-м годом!
01.05 Караоке по-новогоднему.
01.50 Музыкальная комедия "В джазе только девушки".
03.50 Караоке по-новогоднему.
04.30 Всемирная телевизионная коллекция шоу-программ.
05.30 Караоке по-новогоднему.

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 09.00 М/с "Д'Артаньян и три пса-мушкетера".
09.30 Рецепты от Центер.
09.35 90x60x90.
09.50 М/ф "Иван энд Митрофан".
10.05 Шоу "Пальчики облизнешь".
10.40 Юмористическая программа.

"АРИГ УС"

- 09.00 М/с "Д'Артаньян и три пса-мушкетера".
09.30 Рецепты от Центер.
09.35 90x60x90.
09.50 М/ф "Иван энд Митрофан".
10.05 Шоу "Пальчики облизнешь".
10.40 Юмористическая программа.

- "Назло рекордам".
11.00 М/ф "Двенадцать месяцев".
12.00 X/ф "Карнавальная ночь".
13.10 Клуб всемирного юмора "12 копеек".
13.35 Детский сеанс: х/ф "Дорогой мальчик".
14.50 Нон-стоп лист.
14.55 Детский сеанс: м/ф "Щелкунчик".
15.45 X/ф "Особенности национальной охоты в осенний период".
17.25 Провинциальные анекдоты.
18.00 X/ф "Чародеи", 1, 2 с.
20.30 М/ф "Зима в Простоквашино".
20.45 6 новостей.
20.55 Музыкальный подарок.
21.55 X/ф "Операция "С Новым годом!", 1, 2 с.
23.50 Новогоднее поздравление.
00.05 Суперзвезды поздравляют...
01.15 Новый год на ТВ-6.
03.05 Новый год со звездами: Таня Робертс в эротической комедии "Почти беременна".
04.45 Новогодний диск-канал.

"ТИВИКОМ"

- 10.00 Анонс. 100 к 1.
10.30 Сериал.
11.00 Сегодня утром.
15.00 Мир кино. "Карен Маккой - это серьезно".
17.00 Сегодня.
17.30 Футбольный клуб.
18.00 Анонс. Муз. поздравления.
18.30 Телегазета.
19.45 Старого кино Катрин Зонтик.
21.00 Сегодня.
21.30 Док-шоу.
22.00 "Госпожа следователь", 1 с.
22.50 Телегазета.
23.00 Муз. поздравления.
23.40 Премьера юмористической программы С Альтова Недотепы.
24.00 С Новым годом!
00.35 Бенефис-96 Е Шифрин.
01.40, 03.30 Кино 30-х "Москва слезам не верит".
04.35 Куклы. Новогодняя песня.
05.00 Сегодня.
05.10 Куклы. В Новый год с чистой совестью.

"ОТВ"

- 6.30 Теледом. Реклама.
7.20 Суурьян.
7.30 Наедине со всеми.
18.00 Предновогодний вечер с ОТВ (до 21.00).
24.00 Новогодняя ночь на ОТВ.

1 января, СРЕДА

КАНАЛ "ОРТ"

- 11.00 Новости.
11.15 Не зевай!
11.45 Новогодние мультфильмы.
12.35 Фильм-сказка "Снежная королева".
14.00 Как-то раз...
14.15 Балет П.И. Чайковского "Щелкунчик".
16.00 Новости.
16.25 Песня-96 (часть 1).
19.00 X/ф "Книга джунглей".
21.10 Угадай мелодию.
22.05 Юбилейный вечер Юрия Никулина.
23.40 Премьера 1-го канала комедия "Орел и решка".
01.20 Камерный концерт.

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 10.00 Утренний экспресс.
10.25 Сказки Нового года.
13.40 Устами младенца.
14.30 21-й кабинет.
14.55 Комедия "Высокий блондин в черном ботинке".
16.35 Мультфильм.
16.50 Футбольный тележурнал.
17.20 Репортер.
17.40 Двойной портрет.
18.35 Мультфильм.
19.00 Вести.
19.20 Музыкальное костюмированное представление.
20.15 Сам себе режиссер.
21.10 Худ. фильм.
23.15 Маски-шоу.
00.50 С Новым годом, Россия!
01.00 Вести.
01.30 X/ф "На кого Бог пошлет".

"ОТВ"

- 9.00 М/ф "Снежная королева".
9.50 Сам себе режиссер.
10.15 Фильм - детям "Говард-утка".
12.10 Эрмитаж.
12.40 М/ф "Щелкунчик".
13.05 Реклама. Фильмы России: "Сыщик".
15.20 М/ф "Чудеса на виражах".
16.05 Вариации на тему одного

- актера. Иннокентий Смоктуновский.
16.55 Реклама.
17.00 Клип-презент.
18.00 X/ф "Семь".
20.10 М/ф "Братья Лю".
20.40 Реклама. Комедия на канале: "Вздорные старики".
22.25 Вестерн-TV: "Быстрые и мертвые".

2, ЧЕТВЕРГ

КАНАЛ "ОРТ"

- 09.00 Фильм-сказка "Синяя птица".
10.40 Мультфильм.
11.00 Новости.
11.15 Телеспектакль "Двенадцатая ночь".
13.50 Международный танцевальный турнир.
14.35 Фильм-сказка "Старик Хоттабыч".
16.00 Новости.
16.25 Песня-96 (часть 2).
19.00 Приключенческая комедия "Данди по прозвищу "Крокодил".
20.55 КВН: нам - 35 В перерыве - 22.00 - Время.
01.30 Новости.
01.50 Триллер "Море любви".

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 09.00 Утренний экспресс.
09.55 Лукоморье.
10.55 Сказки Нового года.
15.00 Премьера телеэкрана "Панна из ледяной головы".
16.40 Новогоднее цирковое шоу.
17.40 X/ф "Невеста из Парижа".
18.00 Вести.
18.20 Красная книга.
19.35 Прош в квадрате.
20.05 Телесериал "Клубничка".
20.20 Мультфильмы.
20.45 Премьера телеэкрана "Бартон Финк" (Великобритания).
22.45 Шоу долгоносиков.
23.15 Премьера телеэкрана "Пьющие кровь".
01.00 Новости.
01.30 У Ксюши.

"ОТВ"

- 9.00 М/ф "Заколдованный мальчик".
9.40 Мир животных.
10.35 Реклама. Фильм - детям "Несносный Деннис".
12.15 Эрмитаж.
12.40 М/ф "Бемби".
13.50 Д/ф "Игры народов мира".
14.20 Реклама. Суперсериал "Секретные материалы".
15.15 Реальное кино: "Собачий мир".
17.00 Клип-презент.
18.00 Реклама. Ж.-К. Ван Дамм в х/ф "В поисках приключений".
19.30 М/ф "Али-Баба и сорок разбойников".
20.00 Реклама. Комедия на канале: "Один ворчливее другого".
21.40 Фильм "День независимости".

3, ПЯТНИЦА

КАНАЛ "ОРТ"

- 09.00 Фильм "Нейлоновая елка".
10.20 Мультфильм.
10.45 Домашняя библиотека.
11.00 Новости.
11.15 Не зевай!
11.45 Утренняя почта.
12.25 Смак.
12.50 Возвращение Третьяковки.
13.20 Комедия "Карьера Димы Горина".
15.05 Подводная одиссея команды Кусто.
16.00 Новости.
16.20 Очевидное-невероятное.
16.50 Мультфильмы.
18.00 В мире животных.
18.35 Колесо истории.
19.20 Музыкальный фильм "Тореддор, Мефистофель, граф - Юрий Веденев".
20.30 Премьера 1-го канала: х/ф "Одиссея капитана Блада", 1 с.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Золотая серия: х/ф "Джентльмены удачи".
00.30 Каламбур.
01.05 Новости.
01.25 Коллекция 1-го канала: х/ф "Летучий голландец".

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 09.00 Лукоморье.
09.40 X/ф "Каченка и призраки" (Чехия).
11.05 Мультфильмы.
13.10 Присяга.
13.35 Мультфильм.
14.30 Человек на земле.
14.55 Сериал "Странник", 11 с.
15.45 Врача вызывали?
16.10 Свадьба.

- 16.40 Мультфильмы.
17.05 Праздник театра.
17.45 У всех на устах.
18.00 Сад культуры.
18.25 Караоке по-русски.
19.00 Вести.
19.20 Ничего, кроме...
19.35 Весь мир.
20.15 Мужчина и женщина.
20.55 К-2 представляет...
21.50 Дискотека у Ксюши.
22.55 Звездный экран: х/ф "Свадьбы и одни похороны" (01.00 Вести.
01.30 Телескоп.
02.10 Патрисия Каас в России.

"ОТВ"

- 9.00 М/ф "Маугли".
10.10 Фильм - детям: "Проказы".
11.30 Эрмитаж.
12.00 Рождественский клип-презент.
Уважаемые телезрители! "Бурятия" предлагает Вам в праздничный день 3 января поздравить всех своих родственников и друзей. Вам не нужно никуда идти из дома или заботиться об этом заранее. С 12.00 и до него вечера Вы можете звонить по тел. 06, и через несколько минут ведущие "Клип-презента" Саяна и Владимир уже будут развлекать в прямом эфире. С до вечера звоните по тел. 06, и пусть эта минута станет для вас самым приятным моментом.

4, СУББОТА

КАНАЛ "ОРТ"

- 08.50 Мелодрама "Взми несли".
10.20 Мультфильмы нашего детства.
10.45 Слово пастыря.
11.00 Новости.
11.15 Непутевые заметки.
11.35 Пока все дома.
12.15 Утренняя звезда.
13.05 Служу России!
13.30 Играй, гармонь любимая.
14.00 Провинциальные истории.
14.30 Подводная одиссея команды Кусто.
15.25 Смехопанорама.
16.00 Новости.
16.20 Приглашение к музыке.
17.05 Клуб путешественников.
17.55 Один на один.
18.35 Мультфейерверк.
19.25 Счастливый случай.
20.20 "Одиссея капитана Блада".
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время.
22.40 Что? Где? Когда? (финал).
00.10 Рождественская история "Пригоршня чудес".
02.30 Новости.

КАНАЛ "РОССИЯ"

- 09.00 "О принцессе Ясочке крылатом сапожнике".
10.25 Мультфильм.
11.30 По вашим письмам.
12.00 Вести в 11.
12.30 В мире животных.
13.00 Мультфильм.
13.10 Поэт в России больше, поэт.
13.35 Мультфильм.
14.30 Анонимные собеседники.
14.55 "Странник", 12, 13 с.
16.30 "Темная" для Иосифа Кобзона.
16.45 От форте до пьяно.
17.15 Бесконечные путешествия.
17.45 Старая квартира. Год 1947.
19.00 Вести про...
19.20 Субботний вечер с Владимиром Меньшовым и Верой Алешевой.
20.20 Мультфильм.
20.40 Бриджит Бардо в х/ф "Брачная ночь".
22.15 Суэта вокруг роля.
22.30 Программа "А".
23.30 X/ф "Колесо любви".
01.00 Вести.
01.30 Репортер.

"ОТВ"

- 9.00 Мультфильмы У. Диснея.
9.40 Мир животных.
10.25 Реклама. Фильм - детям "Деннис-проказник".
12.00 Эрмитаж.
12.30 Комедия на канале: "Особенности национальной охоты".
14.10 Реклама. Суперсериал "Секретные материалы".
15.10 Ералаш.
15.20 Реклама. X/ф "Семейный праздник".
17.00 Клип-презент.
18.00 Реклама. Комедия на канале "Миссис Даубтфайер".
20.10 М/ф "Перей".
20.30 Реклама. Фильмы России: "Дорога в рай".
22.15 X/ф "Профессия - стиратель".

"Буряад үнэн" сониний 75 жэлэй ой

СОНИНИЙ САЙЖАРУУЛХА ТУХАЙ САНАМЖА

Олон зондо абасатай, ниитын ажабайдалыг толи мэтээр тодоор ялас гэмээр харуулдаг, уран хурса найруулгатай сонин болгохын тулада ямаршыг сониний гуурнашад ухаан бодолоо гүйлгэдэг, бүхы шадабарья гаргадаг бээ. Тэрэ холын 1934 ондо "Буряад-Монголийн үнэн" сонинийг сайжаруулха тухайда газетынгээ хууданада хөөрөлдөө үүсхэхэнийн гайхалгүй байгаа. Тэрэл оноингоо февралийн 2-то энэ асуудалаар ДАМБА ДАШИНМИЙН хэлээн санамжанууд сониндо барлагдан байна. Тэрэнийн тэрэ шэгээрн буулгажа, доро тунхаглабади.

ХЭЛЭНИЙ ТУХАЙ

"Буряад-Монголийн үнэн" хэлэн болбол нэгэн янзын сонин бэлэгийн тухай хэлэн боложо шадаагүй, харин ехэ түдэб "оршуулгын" тон модохир, туюур, хэлэхэ гэсэн юумээ хүсэд дүүрэн хэлэжэ шадахагүй, ниймэнүү шэнжэтэй байна. Энэ бол ехэхэн дутагдаа мүн гэжэ би санагчаб, олон нүхэднше хадаа дутагдаа бэшэ гэжэ хэлэхэгүй бээ. Иимэ дутагдаа бунуу түргэн арилгажа, үгэй болгохо ёстой. Манай "Буряад-Монголийн үнэн" редакцияда энэ дутагдаа усадхаха хүсэ шадал сүм бии. Мииин бодоходо, бидэ бултадаа эблэжэ, "Буряад-Монголийн үнэн" хэлэ найруулгын засаха сайжаруулха ёстой байпади.

ЗОХИХО ШУХАЛА ЗҮЙЛНҮҮД

Дээрэ хэлээн зүйлүүднги бэлүү хэдэ шухала гэжэ санасан зүйлүүдэ хэлэсүүм:

1. Эрдэм ба техникын булангай болохо хэрэгтэй. Мүнөөнэй сагта энэ тон шухала.

2. Сонини шуурта эдэбн сонин зурагуудыг олоор гаргадаг болохо хэрэгтэй. Иимэ зурагууд олонин шодэндэ торосотой, уншагдаа дура татаха.

3. Олон уласын сонинууд тухай телеграмнуудыг тобшоор, тодоор найруулжа гаргадаг болохо.

Хүдэ бэшгэдэй эльгэсэн бэшгүүдыг үнэргүй болотор засажа болохогүй, тэднине зүбөөр засажа найруулжа сураха хэрэгтэй.

Гадна толи-үгэнүүдыг тайлбарлаа бии болгохо. АЖАГЛААЛТА: Буряадай уран зохёолон үндэс нуури табигшадай нэгэн, ялас гэмэ бэлэгтэн зохёолон Дамба Дашинимаевай наһан зохёох ажалалгаа ехин дунда ябагараа брото збүүн үедэ харатангаар таһарганинш гэмлэглэи. Уран хурса үгтэн зохёолон-ноот, энэ хүн, мүн буряад сониний, гэрэн хэлэний, найруулгын зүрхөө олохо, тогтонжохо талада ехэ үүрэг дүргээн гэхэ эрхэтэй байнабади. Тэрэ үсын газетын хууданууд, мүн оорын намтарнше энэ хэлэгнше батална. Тиигээднше дээрэ хэлээн санамжануудншыг мааньда захил болоно бэшэ гү. Мүнөө редакцияда ажаллажа байһан гуурнашад айсахан бодоожлоор зүйлүүдыг аяар тэрэ 1934 ондо "Үнэн" үнэн бэеыг бэлүүлэсгэнэдэй нэгэн хэлээн байна лэ.

Зай, бидэ гуурнашад, ямар зондо, хэдтэ зориулжа юу-хэ эрэлэнибди, ямар, хэды шэнээн эрдэм сударгай хүнүүд бидэнэрэй гуурнашад танисаха бэ гэжэ шэнжэлжэ үзэнэ гүбди гэнэн удхатай "Тобоний" авторай захяа олон бодожио түүрүүлэ даа. Богонөөр хэлэхэдэ, зохёолон-журналист Дамба Дашинимаевай тэрэ сагта хэлээн нанамжанууд үсэгэдэр, мүнөөдэр хэлээн шэнгээр намда үзэгдөө нэн тэрэ холын газетын хуудануудыг иража байхадаа.

Энэ хүнэй зохёох ажал шэнжэлэн эрдэмтэн Т.М.Дугаржановагай мэдээнэй ёһоор, Дамба Дашинимаев 1925-1929 онуудта "Буряад-Монголийн үнэн" сониндо харюусалгата секретаряар, удаан редактораар, 1929 онноо тушаалгатаараа Буряад-Монголой гэрэнэй хэлэлдэхэ оршуулгашадай ахалагшаар ажаллаһан байна.

Д.ЖУГДУРОВА бэлдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д.Дашинимаев.

Г.Павловай нүхэрэй шааржа.

УНШАГШАД ТУХАЙ

Манай "Буряад-Монголийн үнэн" болбол ехэхидээ латин бэлэгтэ сая суража байсан олон түмэн хүдэмэришэн, колхознигууд, тон доодо шатын эдбхитэн олонни сургуулийн уншадаг сонин байсан ба мүнөөч тэрэ зандаа байна гэжэ сананам. Манай республикын аймаг, районни эдбхитэд болбол ехэхидээ сонинийг орос хэлэн дээрэ уншадаг гэшнэ. Иигэдэ байхадаа манай "Буряад-Монголийн үнэн" болбол уншагдаа хүнүүдэ сайнаар танижа, оорынгоо хэлэ найруулгын талаар уншагдаадынга эрдэм бодоһоролын зэргыг харалсаха ёстой байна. Мииин бодоходо, манай "Буряад-Монголийн үнэн" хадаа мүнөө сагта оорынгоо уншагдаадыг гиимэ сайнаар бодоһорол гэжэ яабан болохогүй. Ушар иимын тула уншагдаа мэдэжэ, танижа, гэдэндэ ойртохо хэрэг болбол манай "Буряад-Монголийн үнэн" тон түүрүүшн ехэ зорилго мүн. Энэ асуудал тухай дахин дахин бусажа хэлэхэнь ехэ шухала байна.

БАРУУН АЙМАГУУДАЙ УНШАГШАД

"Буряад-Монголийн үнэн" болбол шэнэ латин үзэгтэй болсоор сая болотор ном бэлэггүй суужа байсан баруун бэеын—"далайн хойто бэеын" зонин дунда тараха уужам үргэн харгытай гэшнэ. Мииин бодоходо, манай сонин болбол энэ уужам үргэн харгыгаараа ябажа туршаагүй байна гэжэ сананам. Энэ болбол "Буряад-Монголийн үнэн" аймагтар ехэ дутагдаа мүн гэшнэ. Ушар иимын тула манай сонин болбол энэ уужам замаа түргэн эзлэхэ ёстой.

ЗАХИЛ ХЭГШЭД ОЛОШОРҮОЙ

Болнихойшыг наа, "Буряад үнэн" сониндо бэлүүдэнгүй байха арга-агүй. Энэ сониндоо захил хүдэлнгий үдлэн хүн уг арадтаа, үндэһэн хэлэндэ урбаанше гэдэл, ехэ алдуу болохогүй гэжэ хангаһаб. Тэрэл арадынгаа хэлэе, түүхыг тоодогтүи хүнше хэн гэжэ хэлэхэгүб?

Буряад хэлэ найруулгада дүүрэнээр үзүүхэдэ болниһон хүндэ шаалтаган мүнөөшье миише дахаһаар. Буряад ород хэлэнүүд Буряад Республикын гэрэнэй хэлэ гэгдэхэ наан буряад хэлэмн орхиндоһи, үншэрэнги зандаа. Буряад Республикын Хуралын Правительствын башанда хүдэлдэг, буряад хэлэе аман үгөөр дэмжэдэг тон "Буряад үнэн" сониндоо ооһэдөө бэлүүдэггүй юм гэжэ хар-шэр хэлэхэдэ.

Иимэ байдалай үнэн юм наан, буряад хэлэнэй, буряад арадай саашанги хүгжэлгын далайса яагаад хангагдахэб?

"Буряад үнэн" сониний декабриин 10-най дугарта Владимир Хамутаевай "Үндэһэн улас түрэмнэй бүрин үдэхэ гү?" гэнэн статья соо "Харин буряадууд Потановай түдөө дуугаа үгэхэдөө, Ринчиногой уг бодолгыг үнэһэн болгожо,

Оросой балханда хийдхүүдэ бшуу. Эсэстэн 1995 оной зун буряад яһанай Саганован Правительствыг тараагаад МВД-гэй, Минфинэй хүтэлбэрнөө буряадуудыг хурьямжалан холодуулаа. Ондоогоор хэлэхэдэ, буряадуудыг толгой тоолон тоншожо байна бшуу" гэжэ уншахадаа, толгойн үнэнэй үрхөөр бэшэ гү?

Хэды хатуу, хүшэр саган гохоолодоһонше, эрдэмтэн толгой, урагнаа ханаатан, арад зонгоо хүтэлбэрлэмөөр хубүүднэн дан үсөөрнэһэн байхагүй ёһотой. Мүнөө найруулгынудан хаагдажа, оагшааран булалгаажа байхада, бамнше найн юумэн едхэхэдэ ороногүй.

"Буряад үнэн" сонинийнгоо 75 жэлэй дабаа дабажа байхада, саашадаа сагай шэрүүндэ хашагдангүй, үшөө олон хүнүүдэй уншадаг, бүгэднй хүлээдэг газетэ болоһой. Эды олон жэлэй оройһоо, уруудаха сагта бү хүрлэнэй гэжэ ханан-шобһон хүсэнэб.

Даша ЦЫНГУЕВ, Буряад Республикын габьяата механизатор. Т.НИМБУЕВАЙ фото.

БАГА АРАДТА АНХАРАЛ ХЭРЭГТЭЙ

Эвенкнүүд республика соо ажаһуудаг бэшэ үндэһэ яһатанда орходоо, эгээл уряанай арад зон болоно гэшнэ. Тэдэнэрэй анханһаа хойшо хэжэ байһан ажалын гэхэдэ, ой тайгаар ябажа агналга, заһаа барилга болон оро үсхэбэригэ болон. Эвенкнүүд гэшэмнай нэгэ нууриһаа нүгөө тээшэ шийд нүүжэ ябадаг зон ха юм.

Совет засагай үе сагта эвенк яһатан эгээ ехээр хохидожо үсөөрнэн, тэдэндэ гүрэн гүрэн зүгнөө анхал табигдаагүйн тэрэ болон. Илангаа эвенк-орочонуудай ажабайдал тоогдонгүй үлээн юм. Үхибүүдншэ эхэ эсэгшээ таһарагдан, ондоо тээ хүмүүжэл гаралан хадаа, уг гарбалынгаа байдалаар ажаһуухаяа дурагүйдэнэ, тээд мүнөөнэй шэнэ байдалаар бодоходо, тэдэндэ бүришье хүндэ болоһонинш мэдэжэ.

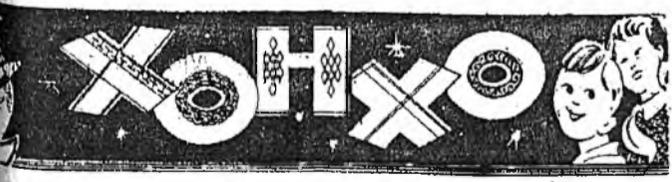
Тииншье эвенк яһатанай дунда урагнаа ханаатай, эрмэлзлэ ехэтэй хүнүүд бии юм. Эдэнэр оро үсхэбэригэ хүгжөөхын талаар яһаа ажал ябуулна. Жэшээнь, Ю.И.Черноевагай оро үсхэбэригдэг ажахы Хойто-Байгалайшаа аймаг соо үннэй мэдэжэ, болоһон. Энэ ажахын туһаламжаар Баунтын болон Хурамхаанай аймагуудта оро үсхэбэригын олон ажахынууд бий болгоһон юм.

Мүнөө бүхы Росси соо экономикада хүндэ хүшэр байдалай тохёолодоо байхада, Хойто зүгэй арадуудай ажаһуудалай улам доройтолгодо ороод байһанинш гайхалгүй. Тэдэндэ ямаршыг тэдхэмжэ, туһаламжа хүргэгдэнгүй. Мүн ээ эвенкнүүдэй үсхэбэригдэг продукция худалдаа наймаанда табигданагүй, юундэб гэхэдэ, тэрэ холын газарнуудта хүржэ ошохо транспорт байхагүй, тоһо түлишын гаргаша ехэ.

Наһан талынь тэмдэглэхэдэ, Баунтын, Хойто-Байгалай болон Хурамхаанай аймагуудта хүүгэдэй уран бэлэгтэй түбүүд нээгдэжэ, үхибүүдыг түрэл гараланш хэжэ байһан бүхы ажалтай танисуудан хүмүүжүүлжэ байһанинш ехэл найн гэшнэ. Тэдэ түбүүдтэ уран найханан кружогууд нээгдэнхэй. Эвенкнүүдэй дуу, хүгжэмтэй буряад, ород үхибүүдыг танисажа байдаг лэ. Наяхана Красноярск хотодо үншэрэгдэхэн фестивальда Баунтын болон Хурамхаанай нээгдэмэл эдир артистуудай бүлэг үхибүүд эрхимээр хабандажа, Москва хото ошохо урилага абажа ерлэндэнш биригэй байнабади.

Саашадаа эвенк арадыннай түүхэ, хэлэниш, соёл болбосоролынш орхиндоһгүй хүгжэжэ байһанданш эгнэнэб.

П. СТЕПАНОВ, Буряадай Хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай эблээй президент.

ондой намар хүүгэдтэ уһан "Хонхо" хууданай шын номер барлагдаа. Тэрэ гэнээр 28 жэл Түүрүүшээр улагдамал риалнуудаар "Хонхо" бэдэг хэмди. Хүүгэдэй эн шүлэгүүд, зурагууд, үүдтэ зориулжа, уран шодой бэлэһэн юумэнүүд догдоог байгаа. Миинай аймагай Сангын найруулин хурагша Таяа аевагай эльгэһэн зурагууд "Хонхо" олон удаа даһан байха. Мүнөө на Бадмаева—мүнэһнэ, да дархан, Россин нациин Уран зураашадай оной гэшүүн. Далаад ай эхээр Захаамнай аймагай Мэлэ-Бортын найруулин хурагша Надежда Цыреновагай "Эхэ" гэжэ цоммэһэ хэлэг толилогдоо нэн. Хойто жэлынш эдир бэлэһэнэдэй слёт-олимпиадада хабандахаяа ерэхэдэ, үнөөхи басаганнай Шагдурова гэжэ обогтой ерээ нэн. Нүүлдэнь Москвагай Литинститут дүүргэ. Мүнөө Надежда Шагдурова-Гармаева Россин Уран зохёолшодой холбооной гэшүүн, манай газетын корреспондент. "Хонхо" шүлэгүүдэ толилуудан Елена Цыбикжанова, Цырен-Дулма Гураева болон бусад хүбүүд, басагад дээдэ эрдэмтэй багшанар, бусаднше мэргэжэлтэд болонхой. Хожомынш "Хонхо" хургуулинуудай уран зохёолой, драматургическа, хи нар ороцоо шэнжэлгын нэгэдэлнүүдтэ, кружогуудта анхал хандуулаг болоо. Тиигэжэ Хориин 1-дэхи, Хурамхаанай аймагай Барханай, Яруунын аймагай Эгэтын-Адагай, Бэйүүрэй аймагай Шэбэртын, Захаамнай аймагай Сангын, Шара-Азаргын болон бусад олон хургуулинуудай хурагшад "Хонхын" бүхэли хуудануудыг эзлэн байха. Нүүлэй жэлүүдтэ хүүгэдэй уран зохёолшодто зориулагданан "хонхо" гарадаг болонхой. Тиигэжэ Шираб Нимбуевай, Чимит-Рыгзен Намжиловай, Цырен-Дулма Дондоковай, Гуна Чимитовэй, Булат Жанчиновай, Жан Зиминэй болон бусадэй зохёолнуудаар тусхай "Хонхонууд" гаралан байха. Гэхэ зуура хүүгэдэй ооһэднш зохёохы ажалда анхал баһал хандуулагдаха ёһотой.

Журналистын дэбтэрхээ

Хүдөөгөөр албанай хэрэгээр ябахата, хүлэгдээгүй ушаралнууд али олон болодог лэ. Нэгьень дурдаһуу. Арбаад жэлэй саана Түгнын уурхайн

НИМЭШЬЕ УШАРАЛ БОЛОДОГ ЛЭ

Түдэг эхилээд байхада, "Правда Бурятии" газетын экономикын таһагай корреспондент Лилия Кальминатай Сагаан-Нуур нуурин хүрбэбди. Нууринь гэжэ даа, үргэлжэдоо хэдэн бараагууд жэрийдэнхэй, тээ саагуур гэрнүүдэй барилга захалагданхай лэн. Хашаанай саагуурхи бараагууд соонь, эрхээс халуудан зоной байра. Удэрын эдэнэр баалаа-таар барилга хээд, үдэрлэн харуушадай үдэрлэгэ дорой байрадаа бусадгай байба.

"Бурят-рой" нэгэдэлэй ПМК-гай начальнигай орлогшоор ажаллажа байһан М.Т.Болоневто бидэниие хоногондоо гүохинүүдэ гэрэн даабари үггээб. Тээд үдэрэй турнада зай забаргүй ябадганһаа эршэнхон Мартонийн Трофимович бидэниие хамтын байрада асараад, ямаршьеб хүндэдэм даалгаад, түргэхи үгы болошобо.

Олег Гаринович, - гээд тэрэ үндэр хүниинь гүндүү хордойгоор хээд, удхууртал тэмэ гараа харбайн танилсаббди. - Миний харуудан дорой яхашьегүйт. Толгойгшнай гансашье үнэн унахагүй.

Лилия бидэ хоёр урда урдаһаа харалсаад абанабди. Тийхэ зуураа мундуу янзын тэрэ хүмнай саашань иигэжэ тайлбарилба: "Энэ байра соо нэгэшье үдэн шэбхэ-заматгүй юм. Городһоо барилганад эрхэ гэрэн аад, удаараа. Орондонь түрмэһөө һая сүлөөдэ табигданан, гэртээ бусаха дурагүй "зегүүд" байна. Барилгада хүдэлхэ юм."

Лилия бидэ хоёрой шодонүүд томо болошобо, "Яахманай гээшэб?" гэрэншүүгээр, мэгдүүгээр харалсаад абанабди. Тээд яахабиди? Талада хонохо бэшэ хадаа. Угайдхадаа,

харуудай овчарка нохойнуудай эзэгүйгоор хүндэлхэнь харагдана лэн. Газар - харанхы, шабар шабхань...

- Үгы, бү уруу дуруу болыт! Бү айгыт! Ерэгты наашаа; энэрхэн таһалга руу, - гэрээр, зузаан хүмэдхэтэй түрэлхийн шэрүүн шарайгаа

шадыхсаа урилаг болгон, хажуудахи таһалгын үүдэ нээб. Угаа эсэпэнхэйнууд, одоошье һандали дээрэ нууабди.

- Тамнай энэ байрын харуудан гүт? - гээд, бинь һонирхобоб.

- Угы ааб даа. Бэлэндээ орходоо, һэнэгтэйниинь гэрэнэ аабзаб. Ноёд таанарые түбһэн хүндэ даалгаха гэжэ һанаа гүт? - гэрэн эхилээд, бээ магтаха зуураа бүришье хооргэдэжэ, удаадахи агшанда һүхын үнсэгөөр сохихондоо мэдээсэлээр бидэниие сошообо. - Хэн нэгэнэй тан гэрэн ахамшые хээ һань, хүзүүнь булга мушхахаб. Үнэншэнгүй гүт? Эхээрисел хамгаалжа байһаар хоёр эгээдэе бурханай орон руу эльгэжэрхийлэн хүм.

Иигэжэ хоорэжэ зуурай тэрэ нүдээ эригэнүүдэн, сахаригтуулжа, амниа алданан тэрэ хоёр эгээдүүдые, аргатай юм һань, дахинаа дабтан хүзүүнь булга мушхаха мэгээр аялаба. Бидэнье һуруу сүм дарууданхай, болохотой юм һань, һуужа байһан һандали дорой орошохоор хабди. Яахашье Түгнэ ерээ һэмбиди?

Энэ үедэ тазаахи үүдэн нээгдэжэ, һогтуу хүнэй үгэлхэнь дуудлаба. "Һогтуушуулые үзэдэггүй хүм. Өөрөөшье архи уудаггүйб", - гээд, Олег Гаринович гэрэншэнай гүйжэ гарап, үтэр-татар гүүлээд, тэрэ хүнөө газар шэдэжэрхибэ хэбэртэй. Тиин бусаад үгэлшэб:

- Э, шалтһэнг тархи, таанараа хооллуудын орондоо хооһоор шашажа... Лилия, Галия, һэргыт-һэриит, журналистнууд юумэнһээ айдаг юм аал? Илангаяа эхэнэрые хамгаалдаг эрэлхэг хүнһөө? - гээд, айдаһатай хүмнай аргагүй аятайханаар дуугараад, сай уулгахам гэжэ оорынгоо таһалга руу дахуудба.

Бидэнэрэ һуулган сасуу саб сагаан фэртүк зүүжэ, саб сагаан

аршуулаар аягануудаа аршаба. Почтоор аяар холын Арменибээ ерлэн модон хайрсаг соонь юун үгы һэм? Үзэгдөөгүй үлир, хатаагданан жэмэс...

Сай халаатарни, хэрмэхэнүүд болоод, фондук сэмэгты. Амиды журналистнуудые түрүүшынхиеэ хаража байшаб. Амиды алууршантай, магад таанад, баһал түрүүшынхиеэ ушарба гүт? - гэжэ байгараа, үлүү юумэ дуугарһанаа ойлгожо, өөр тухайгаа намдууханаар хөөрбэб.

Гэнэ тодхор гэрэнэ аймшагтай. Гурбан хүдхэ-шүүлһээ инаг дуратай басагаһа хамгаалнаб гээд лэ, түрмэдэ орошоһон хүм. Тэрэнһээ хойшо байдални - жалжагы. Хахад наһан - хаалгада. Эндэришье би бээ үлүүгээр табидаг хүдхэшүүлтэй тэмсэһээрби. Үнэн дээрэ уяхан хүм даа, досоогоо. Гитара дээрэ наададагони, дуу дууладагони, - гэжэ Олег Гаринович хөөрбэб.

Иигэжэ юрэ бусын энэ хүнэй оорыгоо шоо үзэшье, үнгэрһэн наһан тухайгаа хайрлаһаар нэбтэрэнье хоорэхэдэнь, жэгтэйл бэлэн.

Хүниие шагцаха, ойлгохо сэдхэлтэй байна. Нийнта даа, һанаа зоолоһогүй нойрсотны. Үүдэгшэнай газар талаһаань һахиһаар хонохооб, - гээб.

Үнэхөөрөөшье, үгөөгүүр хараһамнай Олег Гаринович таһалгынгаа нээлтэтэй үүдэн турнаа стогоо тулган табинхай, сайгаа һорожо һуугаа лэн.

- Хэээ нэгэтэ намайе дурдаһаа, залуушууда захяае м хэлээрэйт. Үдэрэй тодхорһоо зайсажа ябаарайт гэжэ... - гээ бэлэй.

Энэл ушараа энээдтэй болгон бэшэхэ гэрэмни, эсэс гэрэнэ гунигтайшаг болошобо гү? Тээд яахаб, ажабайдалманай энээдэн гуниг хоёр хүршлөөд - эблэрээд заримдаа үзэгдэдэг ха юм. Энэ тэмдэглэлһээ тобшололци гэхэдэ, бидэнэрэй, журналистнуудай харгыннууд тиимэнье залап шууд, дардам бэиэ, болдогтой-солдогтой, юрэ бусын эрьсөнүүдтэй гээшэл.

Галина ДАШЕЕВА.

Уншагшад, сээжэ соомнай сээсэгэй намаа задарууддаг "Сэсэг" хуудаһамнай гаража эхилһээр жэлтэйхэн болобо. Сэдхэжэ ябаһан үгэнүүдээ "Сэсэгтээ" эльгээһээр лэ байналга.

Энэ хуудаһемнай харюусалгата секретариин орлогшо, нимгэн зөөлэн сэдхэлтэй манай Дарима Данзановна Эрдэниева бэлдэжэ гаргадаг юм.

"Сэсэгтэ" гэр бүлөөрөө уншахаар һонин-һонин материалнууд гардаг, иланга-

яа эхэнэрнүүдтэ зорю даһан тухатай зүбнүүд. "Танилсалгын Гагар" һонирходог ушад бэшэгүүдээ эльгэ байхадатнай болохо.

Эрэхээ байһан шэнэ лэй хуудаһанда

өөһэдынгөө хюу зугаатай, шог өг хөөрөөнүүдые, тухатай зугаабаринуудые эльгэ "Сэсэгемнай" шэмэглэлэ

Галина ЗАНА

"Буряад үнэнэй" 75 жэлэй ой

ХУРСА ГУУРНАТАДАА НЭРЛЭЭ

75 жэлэй турнада "Буряад үнэндэмнай" олохон хурса гуурһа хурдан сүүдэрхэй ухаатан, хошон хорон үгэтэн хүдэлхэн ба Хойрог ябадалтан, хомхой сэдхэлтэн, һальхай залхуунууд, һэрхэгид, нозог ноблонууд, нойрго дарагданһад, хуурмаг һанаа худалда дуратайшууд гэхэшэлэн хурса гуурһануудтань хо хадхуулаһад биил лэн ха. Тэдэмнай хээ, юуд гэрэнэб гээб.

Алсагар Мархай Аймшагтайл лэн ха. "Ангийн дайсаг"

Алишье талаһаань хэһээхэ. Архида гүйгөөшэдые, Ажада хойрогуудые Гам хайраггүйгөөр Гайтайханаар шүүмжэлхэ

Далюу Рабдан Даабаритай ябаха, Данхар Галдан Дахаад соёрхо. Дайралдаһан хойрогуудые Дахин-дахан хэһээхэ.

Гургалдайн гурбан сээсшүүлэй Гуурһанууд гээшэнь хурсанууд, Гуниглажа ябахыень харахагүйш Гурбуулан хододоо хүхюунүүд.

Ямар ажалтайба гээ һанш Хойрог ябадалтаниие хорихо, Хомхой һанаатаниие хоролхо, һальхай һамуунуудые һалгааха, һажажэ байгаашадые һэрээхэ.

Хуурмаг мэхэшэдые хуухалха, Худалша хүйхэрнүүдые хэһээхэ, - Гэжэ хүхюун дорюунаар хэлэдэг лэн, Хүхэ энээдэ гаргадаг лэн.

Халаахай гээд бии һэмнай Хайрахаһаань айгаашад холуур, Хорёо хашаанай саагуур Хоргодоод арилдаг байгаа һэмнай.

Сатирын буланда тудад Садаатар хүнүүдые

һанаа сэдхэлээ шэмжэрүү һажажэ унтахаяашье маргадаг Мархайн аша Тархайн Магтуулаадшые ябадаг Гуурһа хурсатай байһан Гольнь оложо хадхад

Толи мэргэн толотой

Тодхортой заримашууд Тодоруужа шададаг Хэтэрһэн ябадалтаниие хэһээхэ

Хэлээдшые абахадаа шадан

Хэлэ хурсатай байгаа

Будамшуу гээшэмнай Буруудаа адууддаг ажалтэн Буряадхан орондоо суу Бултанда мэдээжэ заңда Театрай тайзан дээрһэн Таатай шогтой наадаар Тааруу гоё дуунуудаар Түүхэлһээр ябадаг заңда

Сэсэн Сэнгэ гэдэгнай Сээжэдээ зүүһэн аппарата Сээж шэглүүлэн заадад Буруу ябадалтай нэгьень Буулгажа дүрыень абаа

Бултанай мэдэхээр Гам хайраггүйгөөр бэшэ Гайтайхан статьянууд Гарашанан лэ байха

Дулма ХАНДАЕВ ажалай ветеран "Буряад үнэнэй" үншэнэй уншамтай

"АЛТАН ТОЛМОДОЛ" ЯЛАРЖА...

"Буряад үнэн" газетэмнай урданай, мүнөөнэй ажабайдал, ёһо заншал, хээд бэлэг тухай саг үргэлжэ бэлэгдэг гэрэнэ. Мүргэл шажанаа, түрэл хэлээ һэргээхэ талаар эхэ ажал ябуулна. "Буряад үнэн" газетын хуудаһануудта уран зохёол эхээр хэблэжэ байхаар гээд һанагдана.

Монгол угсаатан Хүхэ хотһоһо аяар холын Элиэтэ хото хүрэтэр нэгэ хээд бэлэгтэй байха гээшэмнай гайхалтай ха юм. Хуушан монгол бэшгээр байхан үльгэр, онгохонуудые ажагалаататайгаар гаргаа һаа, ямар бэ?

Энэ онго миний һаһал юм ааб даа, бусад уншагшад өөр өөрынгоо һанамжа дурадхана бээ.

Би хадаа "Буряад үнэн" газетын аша туһаар бээ оложо, эсэгийн нэрэ нэрлүүдэжэ ябана гээшэб.

1969 оной эхээр "Буряад үнэнэй" редактор Ц.Цибудеев газетын ажалай дүршлэгүй намайе ажалда абаа бэлэй. Тийхэдэ газетэдэ наһатайшые, суутайшые, бэлитгэй залуунуудые хүдэлдэг байгаа. Хүхюугэй, зугаатай, хурса үгэтэй, ажалша зон лэн даа. Зариманууд һунидөө һуужа, саг соонь үгэхэ материал бэлэгжэ асардаг байгаа.

Эдэб нотагайхид, холо ойрын айһада "Үнэн" редакцияда ерэгжэ байдаг заншалтай. Зоной дура татаһан, эбтэй эстэй коллективн Буряадтамнай үсөөн лэ хаш. Али тухай бэлитгэй зохёолһод, журналистнууд "Үнэн" газетһээ гараа гээшэб. Тиймэһээ "Үнэн" газетын "алтан толи" хээсэдэнь манай урда яларжа байһань болтогой!

Б-М. ЗЫДРАБЫН,

Үндэһэтэнэй 24-дэхи лицейн багша.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А.Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕКТИВ: С.Д.РИПЧИНОВ (редакторай орлогшо), Б-М.Ж.БАЦАНОВ (харюусалгата секретарь), Р.Б. ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президентин ба Правительствоын ашараг), Д.Д.СҮНЦДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хура.), таһагуудые дагшала: Г.Х.ДАШЕЕВА, Ц.Ц.ДОЛДОГОН, С.Д.ОЧНРОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, В.Н.ЦИПГАЕВ (хэблэгэй директор).

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Каландаринивичин үйлэс, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэгэй 2 хуудаһан хэмжөөгэй. Индекс 50901. Хэлэг 4317. Хэблэгдэ тушаалдаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" гэрэн АО-до газетэ хэблэгдэ. Директорийн телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номсртойгоор бүрдхэлдэ албанхай. Заказ № 7919.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретариин - 2-50-52, секретариатай - 2-62-62, таһагууд: үншлэгшэд болон политическ асуудалнуудад - 2-55-97 (дагшань), 2-61-35, 2-34-05, экономикын - 2-64-36 (дагшань), 2-63-86, 2-61-35, соелтой болон гүүхын - 2-60-21 (дагшань), 2-57-63, залуунуудай, оюутанай ажабайдалай болон олонитын хүдэморини - 2-54-93 (дагшань), 2-69-58, мэдээлэг болон сонсохотой - 2-66-76, 2-67-81; корректорүүдтэй - 2-33-67, компьютерна гүбэй - 2-66-76.

"Бурятия" хэблэгэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-35-95.